

My Bilingualism is Better than Yours

A qualitative study into the differences in perception and experiences of different kinds of bilingualism.

Isabel Albers (4015665)

MA Thesis Intercultural Communication

Faculty of Humanities, Utrecht University

Supervisor: Dr. D.L. Cole

2nd Reader: Dr. M.C. Michel

April 24th , 2018

Abstract

Extensive research has proven the advantageous effects of a bilingual upbringing. However, in advocating these advantages, no difference is remarked in the recognition of advantages for different language groups. This sociolinguistic study therefore aims to compare the perception and experience of different kinds of bilingualism based on the languages involved. The main objective is to establish to what extent perceptions and experiences of bilingualism differ when it involves (European) majority languages as opposed to minority languages.

Semi-structured interviews were held with individuals from the Germanic/Romance (GR) language group, and the Indo-Iranian/Afro-Asiatic (IA) group (N=6), who have all been raised bilingually in the Netherlands. Additionally, questionnaires were sent to the respondents' parents.

Main results are that participants and parents in the IAgroup have received more negative reactions, and experienced more shame than participants in the GRgroup. Furthermore, the IAgroup views their bilingualism as inferior to the GRgroup's bilingualism. From these results, we can state that respondents in the IAgroup have experienced discrimination on the basis of their language, and that the benefits of bilingualism are not entirely recognized in their case. In conclusion, the recognition of the benefits of a bilingual upbringing is positively influenced by the economic value of a European majority language of the GRgroup, and negatively influenced by the status of the speakers belonging to the IAgroup in Dutch society.

Although advantages of bilingualism have been researched and proven, in these results no attention was paid to differing advantages for different language groups. What this study brings to light, is that more knowledge should be spread about the general advantages of bilingualism, instead of the economic benefits adhering to a certain language. In doing so, bilingual individuals will be treated more equally on the basis of their bilingualism in general, instead of the languages they speak.

1. Table of contents

Abstract.....	2
1. Table of contents.....	3
2. Introduction.....	4
3. Definitions.....	6
3.1. Bilingualism.....	6
3.2. Mother tongue.....	6
3.3. Heritage language.....	7
3.4. L1 and L2.....	7
3.5. Majority and minority languages.....	7
3.6. Linguicism.....	7
4. Context and relevance.....	8
4.1. Languages in the Netherlands.....	8
4.2. Relevance of present study.....	10
5. Theory.....	11
5.1. Different types of bilingualism.....	11
5.2. Bilingualism and racism.....	13
5.3. Bilingualism and economy.....	16
6. Method.....	19
6.1. Place within intercultural communication.....	19
6.2. Data collection.....	19
6.3. Data analysis.....	22
7. Results.....	25
7.1. Reactions to bilingualism.....	25
7.2. Pride and shame in bilingualism.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7.3. Identity and bilingualism.....	26
7.4 (Dis)advantages of bilingualism.....	28
7.5. Differences between GRIanguages and IAlanguages in bilingualism.....	30
8. Discussion.....	33
8.1. Privileged vs forced bilingualism.....	33
8.2. Racism in bilingualism.....	34
9. Conclusion.....	37
9.1. Main results.....	37
9.2. Limitations.....	39
9.3. Implications and further research.....	40
10. References.....	42
Appendix A – Interview scheme and topic list.....	44
Appendix B – Interview transcriptions coded.....	47
Appendix C – Interview transcriptions complete.....	56
Appendix D – Questionnaires.....	78

2. Introduction

Recent research has shown that bilingualism is advantageous to language acquisition and (cognitive) development. Bilingual education or upbringing, and a conservation of the heritage language are beneficial for a child's development and several cognitive and motoric abilities (Cummins, 1976; Bialystok, 2009; Baker, 2011). Moreover, such an upbringing can increase open-mindedness and cultural empathy in a person (Dewaele & van Oudenhoven, 2009).

The present study assumes the existence of a significant division between two types of bilingualism, namely bilingualism with Germanic or Romance (GR) languages, which are majority languages in Europe as well, and bilingualism with Indo-Iranian and Afro-Asiatic (IA) languages, minority languages in Europe, is observed.

Any bilingual upbringing, regardless of the languages involved, leads to benefits in (cognitive) development, open-mindedness, and cultural empathy discussed earlier. However, in practice, bilingualism in the languages from the GRgroup seem to be received and treated differently.

Why then, does there seem to exist a difference in the way these different kinds of bilingualism are received and treated? In my own experience, as a Dutch-Spanish bilingually raised person, I have never received any negative reactions concerning my language use and the existence of two cultures at my home. If there were comments, these were made mainly out of curiosity and interest, instead of depreciation and negativity. However, a great deal of residents in the Netherlands have a migratory background and have been raised with a heritage language that is not a majority language in Europe (KNAW, 2018). Most of these people come from countries that have been represented very negatively in the media and in the Western world in general, which seems to have had a bad influence on their status and language in the Netherlands, amongst others. For this study, I was interested in finding out whether other people who have been raised bilingually with other languages feel the same way as I do, or whether they have had different, perhaps more negative reactions. More importantly, I wanted to find out to what extent these experiences had to do with their language. The purpose of this study is thus to analyze this difference in the Netherlands. More importantly, the main goal is to investigate in what way perceptions on and experiences with

bilingualism differ based on the different languages that are involved. These purposes are achieved through the conduction of qualitative interviews.

Firstly, in order to investigate to what extent perceptions and experiences of different kinds of bilingualism differ based on the languages involved, some key definitions are introduced, as well as the context and relevance of the study.

Secondly, the main theories are introduced. Considering the fact that this is a sociolinguistic investigation that dives more into the context of a bilingual upbringing, and not bilingualism itself, these theories focus on contextual elements that influence the perception and experience of a bilingual upbringing.

Thirdly, the research process is presented, containing a defense and explanation of all the methodological choices that were made during this process.

Fourthly, the results are presented and discussed. Results for the study are collected by conducting interviews with respondents who have been raised bilingually in different language groups. Their answers are compared to each other and to the theory presented in order to establish to what extent perceptions of bilingualism differ, and what effect they have on a bilingual individual's experience with bilingualism.

Lastly, a conclusion is drawn to summarize the most important results and key findings of the study. Finally, implications of the study are summarized and suggestions for further research are given.

3. Definitions

The following section explains the main definitions of key terms used throughout this paper to measure experiences with different kinds of bilingual upbringings.

3.1. Bilingualism

The first and most important term to define, is bilingualism. In this study, I consider bilingualism, or a bilingual person, as someone who is able to express himself in more than one languages in either a monolingual or bilingual community, conforming with the sociocultural and linguistic standards of this community. Moreover, the individual should identify positively with at least parts of the language groups he is involved in (Skutnabb-Kangas, 1995).

I propose to use this definition of bilingualism, because it touches upon not only linguistic, but also cultural aspects of bilingualism, which is relevant for this study. Adding to this existing definition, in this study I consider individuals who have been raised in two languages from an early age (i.e. starting between birth and approximately four years old) as bilinguals. It is important to add this specification to the definition, because the (cognitive) advantages of bilingualism apply best when the child is exposed to the use of more than one language from an early age (Cummins, 1976; Bialystok, 2009; Baker, 2011).

3.2. Mother tongue

Another term that is important to define in light of this investigation, is that of the mother tongue, because the different mother tongues represented in this study may influence the results. I propose to see the mother tongue is more than a speaker's first language. It is also the language a speaker identifies with or is identified with by his surroundings, as well as the language used most by the speaker (Skutnabb-Kangas, 2008). Considering these criteria, a speaker's mother tongue can change, and there may be more than one mother tongue present in a speaker's life. If a (second) mother tongue is a minority or indigenous language, it can also be referred to as being a heritage, home, or community language, which may in turn effect the way they are perceived by a community with a different mother tongue (Skutnabb-Kangas, 2008).

3.3. Heritage language

Linked to the two terms mentioned above, another key term in the context of the present study is heritage language, because it is a term often used to refer to the minority language in the bilingual upbringing. Often, in the Netherlands, this is a language not belonging to the GRgroup. Drawing on Fishman (2006), I consider a heritage language to be one that is different than the nationally dominant language, and that is associated with the ethnicity of minority communities.

3.4. L1 and L2

In general, the mother tongue is automatically considered to be the L1, or heritage language, and the other language would then be the L2. Since the definition introduced above indicates, however, that a mother tongue can change during one's lifetime and is not necessarily the heritage language, I consider the L1 to be the language that was first learnt *or* is best known and most used (Skutnabb-Kangas, 2008). For the present study, this means that, since all respondents use Dutch most and know it best, it is automatically their L1. Their L2 is their other mother tongue, or heritage language. Note that other theories or reports on multilingualism or bilingualism may see the mother tongue, heritage language, and L1 as the same throughout an individual's lifetime.

3.5. Majority and minority languages

An important element of the situation investigated here, is the difference between minority and majority languages. In order to speak of minority languages, I define them as languages that are spoken by a smaller number of people who have less power than speakers of the majority language, thus denying the possibility to make it the dominant language. Moreover, the status of minority languages is always defined by power relations, not number of speakers (Skutnabb-Kangas, 2008)

3.6. Linguicism

When a language is used less or regarded as being less because of the status of its speakers, we can speak of linguicism. Linguicism is alike culturalism (Dervin, 2012) in the sense that people may pretend to know and judge the other because of the language they use. Linguicism is, in essence, the

whole of ideologies and structures that use language, or mother tongues, as a basis to unequally divide power and resources between people (Skutnabb-Kangas, 1995).

The term is used and introduced here, because it gives another dimension to the power structure between the different languages used in either one country, or between countries. Subsequently, we can link these power relations between languages to the power relations between groups speaking the language, and use these comparisons to analyze the way their language influences their status in society.

Now that different definitions have been established that shall be used in order to study the differences in perception of different kinds of bilingualism, it is necessary to draw a picture of the context in which these definitions are used, and in which the current study is situated.

In the next section, I will discuss this (linguistic) context in the Netherlands, as well as the relevance of this study within that context.

4. Context and relevance

The following section explains the context the present study is performed in, which is the multilingual situation in the Netherlands. It is necessary to draw a picture of this context, because it illustrates the relevance of the research and allows us to see where different perceptions of bilingualism come from.

4.1. Languages in the Netherlands

The KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen) recently published a new report on multilingualism in the Netherlands, titled “Languages for the Netherlands”, which advocates for the acceptance of the Netherlands as a multilingual country, instead of the denial of this fact and the maintaining of its monolingual status.

The report assumes the paradox that, while the Netherlands has become a more internationally oriented nation in the past years, its attention on multilingualism has decreased instead of increased. The report takes into account the importance of improving the knowledge about the different languages and cultures that exist in this multicultural society and acknowledges the need for

information on the connection between these cultures. Moreover, the report also recognizes the functionality of these different languages, as well as the fact that they are used more and more within different contexts – e.g. family, work, school (KNAW, 2018).

In short, the report draws a very clear picture of the context in which this study is situated, which is why, in this section, the most important findings of the report will be summarized, together with the relevance of this study in the given context.

According to the KNAW and Statistics Netherlands, around 2.5 million inhabitants have not been born in the Netherlands, or have parents that were born elsewhere. Additionally, there are around 1 million people who have one foreign parent and one Dutch one, making the total of non-autochthonous inhabitants who have been raised with a language other than Dutch around 3.5 million (KNAW, 2018).

The fact that, in the Netherlands, English is seen as the only language needed to function internationally in a country is, although widely accepted, false. As reported by the KNAW, many other countries and companies who function internationally do so with more than one lingua franca (2018). The report proceeds to state that, in the multilingual community that constitutes the Netherlands, all citizens should speak more than one language, which in turn exceeds L2 knowledge of doctors and police officers e.g.. The necessity of intercultural competencies is acknowledged; we need those in order to sustain cohesion in a multilingual society. A monocultural state, idealized in the 20th century and still sought after by some European countries, is impossible to achieve at this moment, nor will we be able to go back to such an ideal. The ideology of ‘one Dutch culture’ should thus disappear. In essence, like any other, the Dutch culture has only formed itself through the collaboration and clash of both local and foreign cultures (KNAW, 2018). In the Netherlands, inclusive multilingualism (Backus et. al., 2013) is used because people from different language and cultural groups use their linguistic competencies to cross boundaries between these groups (KNAW, 2018).

The four biggest language groups remain Surinam, Turkish, Moroccan and Antillean. In the majority of these groups, Dutch is the home language, while it is not the mother tongue of the residents. Still, in groups where more Dutch is used at home, the language proficiency of the children in Dutch is not necessarily higher. On the contrary, children in groups where the mother tongue was

spoken at home, and Dutch at school, display a quicker adherence of the Dutch language. There is thus no significant correlation between the amount of Dutch spoken at home, and the language proficiency in Dutch. As the report suggests, this shows that sticking to the mother tongue¹ at home has its benefits for the development of Dutch language in children with a migratory background (KNAW, 2018).

Statistics Netherlands predicts that, in 2060, the number of immigrants will have increased significantly, while the number of native Dutch persons will have decreased.

The Netherlands are not the only country where the influence and importance of heritage languages are being researched and recognized. In 2006, Fishman wrote that, in the U.S., heritage languages are “underacquired, undermaintained, and underrecovered” as well as “devalued in many settings” (p. 2). He furthermore wonders why it has taken so long to investigate this notion. The situation in the United States is, of course, hardly comparable to the Dutch one because, in the U.S., more languages are involved and languages that have high status here do not have the same status over there (Spanish e.g.). It is important to point out that the current study is not only relevant in the Netherlands, but in other countries as well.

4.2. Relevance of present study

By comparing actual experiences of people from different language groups who have been raised bilingually in the Netherlands, we can gain insight into how the situation sketched above has impact at an individual level. Studies like the one presented here serve to give an example for the context as presented by the KNAW. This investigation is an emic perspective (from the inside) into the case of bilingualism in the Netherlands, placed in a context that looks at the linguistic situation from an etic perspective (from the outside).

Furthermore, this study talks about social interactions as a result of language and cultural differences. As such, it can be beneficial to improving intercultural communication.

¹ The KNAW (2018) may not use the same definitions as I do. In this case, the mother tongue for them may thus be what I regard as the heritage language.

5. Theory

The following section represents a summary and critical view of the most important theories used as a basis for the present study. In order to investigate to what extent different kinds of bilingualism are perceived and experienced in different ways, theories dealing with context of bilingualism are presented here.

5.1. Different types of bilingualism

The main objective of the present study is to investigate different experiences with different kinds of bilingualism. The cases of bilingualism investigated here differ not only on the basis of the languages involved, but also in the way the bilingual upbringing is maintained throughout the participants' lives. Since a different maintaining of the languages involved can, apart from the languages involved, have an impact on the experience with said bilingual upbringing, it is important to introduce several kinds of bilingualism into this study.

5.1.1. Approaches

Fishman (1965) introduces three different approaches to bilingualism: a linguistic, an educational, and a sociologist approach. The sociologist approach is the most important approach in this context, because it looks at the bilingual individual in relation to surroundings and the frequency of use of bilingualism (Fishman, 1965). The current investigation focuses mainly on the role bilingualism has in society and the reactions that a bilingual upbringing can evoke, which is why this study uses a sociologist or socio-linguistic approach to bilingualism. This approach furthermore takes into account that various tools are needed to measure different kinds of general bilingualism. When approaching bilingualism as a social psychologist, it is thus possible to mix different varieties and levels of bilingualism in the data, as will be done in the current research. Fishman (1965) furthermore explained that it is difficult to distinguish between various types of bilingualism because each form is created in its own way, and the ways of creation are impossible to reveal completely.² In light of the present study, I agree with this notion, because a person is not made up only by his bilingual upbringing. Since

² Although Fishman's (1965) theory may seem dated, its content is relevant and applicable to this investigation, since they are still widely quoted and used in similar studies on the subject.

I am investigating bilingualism from a sociolinguistic point of view, it is important to keep in mind that many other contextual elements may have (had) influence on the way the different types of bilingualism in this particular study are perceived and experienced.

5.1.2. *Privileged and forced bilingualism*

A different way of looking at types of bilingualism is by making the distinction between *elite* and *folk* bilingualism. Mostly explained as being a form of bilingualism where parents have the choice to raise their children bilingually, elite bilingualism is almost always considered a positive addition to upbringing (Fishman, 1965; Guerrero, 2010). Throughout history, the elite were able to afford a tutor in different languages, which allowed them to enjoy the benefits of a bilingual education. It is this same elite that consequently decides nowadays that less proficiency in either one of the languages taught, either by parents or in school, is not due to less linguistic knowledge or competence. Rather, it is due to the fact that the added language is not needed in some surroundings, which is why the vocabulary for the context is absent (Fishman, 1965). What this means, is that a Dutch-Spanish bilingual may for example be used to talking about his family in Spain only in Spanish and in a context that has to do with Spain, making it difficult for him to express himself on the matter in Dutch. The other way around, he may experience difficulty talking about his school life in the Netherlands in Spanish, because he does not use said language in that context. The fact that a bilingual individual cannot express himself in both languages in whatever topic thus has little to do with his language proficiency in either language.

A preferred term to refer to *elite* bilingualism, is *privileged* bilingualism. Here, the term is seen as a merit that can be used when wanted, but is not necessary in the lives of speakers. The term is most used for those who use and aspire to learn or educate in a second language for work or travel reasons, but will still live most of their lives in their own L1 communities (Guerrero, 2010).

The opposite of elite bilingualism, is folk bilingualism. Elite bilingualism is voluntary, involves languages of wider communication or ‘unmarked’ languages (Urciuoli, 2016), has high social status and is mostly individual (Guerrero, 2010). Folk bilingualism, on the other hand, occurs when a bilingual education is not opted for, but is forced instead. The L2 acquired in folk bilingualism is often the majority language in a new community, where, subsequently, the L1 is a minority language

(Guerrero, 2010). In the Dutch linguistic community, for example, folk bilingualism would occur when a Moroccan family, with Arabic as their L1, immigrate into the Netherlands and are forced to learn Dutch, the majority language, as their L2. Elite bilingualism, on the other hand, may occur when Dutch parents choose to educate their child in English and Dutch because they hope it is beneficial and because they have the options to do so. It may also come up with expat families who learn Dutch in the end, but do not feel pressured to do so because they have the privilege of speaking English, which is fairly accepted in the Netherlands, especially if children are sent to international school.

In this study, I prefer to use the terms privileged and forced bilingualism instead of elite and folk bilingualism, because the latter terms may allude to the status of the speakers in society. Using privileged and forced as labels, the focus is not laid on status, but rather on language use.

5.2. Bilingualism and racism

Being bilingual, one is immediately different, or ‘other’ than the monolinguals around him. Although this may not be a negative type of ‘other’, the status of (one of) the language(s) involved, and of the speakers of a language, may influence the way a bilingual individual is treated or seen. The difference in perception of languages, depending on the language status, may in turn have an effect on the way bilingual individuals see their own bilingualism. This next section introduces different ways in which racism or discrimination can occur on the basis of languages.

5.2.1. Linguicism

Linguicism is already defined and explained in section 3, but belonging to this term is the difference between ‘institutional linguicism’ and ‘cultural linguicism’ (Skutnabb-Kangas, 1995). Both forms of linguicism arise when a child’s parents disagree with another institution, for example the school, on what languages should be taught. Although both parties agree on the fact that the child should learn the majority language of the country, the parents would like the minority language to also be taught in school, or at least allowed to be talked. In other words, that the minority language should have the same rights of usage as the majority language, in whatever context. The school, however, may act as if the minority language were of less value and therefore not needed to be taught in school as well as at home. This is defined as ‘cultural linguicism’. Cultural linguicism works together with institutional

linguicism, because the latter one indicates the way all education is guided towards learning the majority language (and losing the minority language) (Skutnabb-Kangas, 1995). It is important this distinction is made, because it illustrates that discrimination on the basis of language does not only happen for institutional reasons, but also cultural ones. Furthermore, the way in which, in cultural linguicism, speakers' statuses can influence language statuses is something we see in new racism later on, as well.

5.2.2. *Monolingualism vs multilingualism*

Monolinguals are a minority in the world. Still, they are the powerful minority because their language and the nation the language belongs to have been so strong that they have never been forced to obtain another language. Monolingual nations I mean here, are nations that have had much colonial power and have used said power to impose their language on nations they have colonized. The Bahamas are, for example, officially a monolingual country, but they speak English because they were a colony of England for a long time, making England the monolingual 'ruler'.

The majority of multilingual countries, on the contrary, are countries with forced or folk bilingualism. These can be either countries where a colonial language was imposed, but native language(s) remained existent, or countries where different tribes and people have lived next to each other and kept their own languages.

From a linguistic perspective, all languages are the same and could achieve the same recognition and amount of use (Skutnabb-Kangas, 1995). Multilingual countries and residents of multilingual countries should thus not be treated differently because of the amount of languages they use. However, since monolingual countries are believed to be most powerful, a paradox exists between the idea that learning and knowing many languages makes you a powerful person, and the fact that multilinguals, having a lower status, have a less powerful position than monolinguals (Skutnabb-Kangas, 1995). Here, linguicism appears as well, because certain countries are regarded as being more powerful not because of their language, but the maintaining of the language does reinforce this power.

Linked to this are cultural attitudes towards mono- and multilingualism. In most European countries, monolingualism is the – highly celebrated – norm, the one installed in colonizers' times and kept up through times of change. Furthermore, in the United States, the bilingual people are the ones

that are less accepted, because they are bilingual. Their language proficiency is seen as a label for poverty and non-education (Skutnabb-Kangas, 1995).

She further states that monolingualism is never a case of linguistics alone. Rather, it is concerned with societal and psychological phenomena that are caused or backed up by political power (Skutnabb-Kangas, 1995). The division between mono- and multilingualism presented here is important for the current study, because it reflects the context presented in this research. This context being that, in the Netherlands, multilinguals from multilingual countries are treated as having less language rights than Dutch monolinguals *or* multilinguals from Western or monolingual countries (KNAW, 2018; Baker, 2011).

5.2.3. *'New Racism'*

It is important to introduce the term 'new racism' or 'subtle racism' into the discussion, because the exclusion or depreciation of certain languages for their speakers seems to represent a way to subtly discriminate on the basis of a different language. Subtle racism can be explained as: "[...] covert means of expressing prejudice that differ from the old-fashioned forms" (p. 58). They furthermore explain blatant prejudice, or 'old racism' as "hot, close and direct" (p. 58), as opposed to subtle prejudice, which is "cool, distant, and indirect" (p. 58) (Pettigrew & Meertens, 1995). Subtle prejudice, or racism, is said to consist of three components, that can reveal the prejudice underneath them. These three components are: the defense of traditional values, the exaggeration of cultural differences, and the denial of positive emotions. The first component refers to out-group members acting and performing in ways that are not in line with the in-group's norms and values. The second component concerns the way in which small differences between the in- and out-group are enlarged through stereotypes, changing into major prejudices in the process. The last component entails the way in which positivity toward the out-group is concealed by reacting in a neutral way that does not reveal any interest nor aversion in the group (Pettigrew & Meertens, 1995).

When a certain group is only paid attention to in a depreciating manner, the language that belongs to this group will likely receive the same treatment. Taking into account van Dijk's (2000) discourse analysis focusing on new racism in media publications, one notices that the term is very applicable here. It seems that refugees, for example, are depicted in an exclusively negative way in the

media. Their negative conceptualization in turn influences their image in society. Because of the fact that only negative attention is given to these groups their languages are also given a wrong image. The wrongful depiction thus has a derogatory effect on the languages. Although, in this study, I do not deal with media sources, the stereotypes that arise in (social) media about speakers of the languages studied here do have an influence on the way they are seen and the valorization of their bilingualism.

5.3. Bilingualism and economy

When knowledge of the general advantages (good cognitive abilities, open-mindedness, cultural empathy) of any kind of bilingualism is absent, people tend to look toward the economic benefits of a bilingual education. This focus on economic advantage can result in the perception of bilingualism with majority languages as advantageous, and bilingualism with minority languages as unimportant, or solely family related.

5.3.1. Majority vs minority

Different languages have, apart from culture, a different economic status in the world as well. When it comes to the economic benefits of a bilingual upbringing, the only languages that are taken into account are (European) majority languages with high prestige, like English, Spanish, German and French. These are considered languages that are, as well as international, also particularly valuable in international trade (Baker, 2011). Minority languages that are spoken in smaller or less economically advanced regions of the world, on the other hand, do not have the same economic benefit. These languages are seen as being of no value, because they cannot be used as a trading language on a large scale (Baker, 2011). Minority language speakers moving into a community with a different majority, will feel the need to acquire the majority language in order to function in society. Strubell's (2001: 280) Catherine Wheel (figure 1) illustrates this movement:

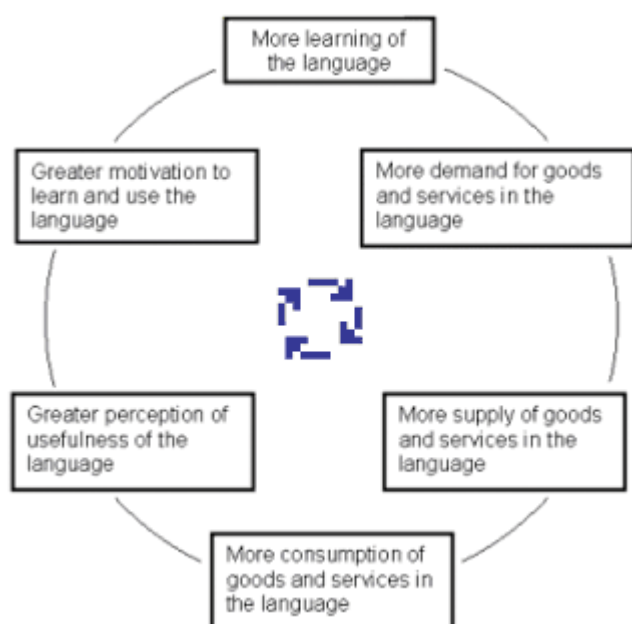

figure 1: Catherine Wheel

The more a language is used, the more it is seen as useful. Other, less concrete advantages of bilingualism in general, like better cognitive development, do not seem to be taken into account in economic surroundings. The same statement was made by Fishman a few decades ago already, who mentioned that language choices are connected to known socio-cultural rules and regulations. The status of a language and the choice to use it can gradually change into the language being accepted as a norm, or the indicator of a language shift (Fishman, 1965).

5.3.2. 'Marked' vs 'unmarked'

The usefulness of languages in a capitalistic and neoliberal world like the one we live in today, can also be explained in terms of 'markedness' and 'unmarkedness' (Urciuoli, 2016).

The terms 'markedness' and 'unmarkedness' are explained as labels for different 'skills' in a neoliberalist world. 'Marked' 'skills' are often linked to minorities; minority language, different skin color, disability, gender. 'Unmarked' 'skills', on the other hand, are those that belong to the majority of a community or society. In the case of languages, a 'marked' language could be described as the minority or 'other' language that has to be defended by its user; he himself has to find a skill through his different language. When it concerns an 'unmarked' language, however, the language is readily acknowledged as being useful and does not have to be defended or explained by the speaker. In the case of bilingualism, the 'marked' form could be linked to folk bilingualism as being an option that

has not been chosen, but has to be defended and is not likely to be accepted by the community. With community, one could imagine the school, neighborhood, workplace, or any other area where the bilingual family finds themselves and their L1 is not accepted. The ‘unmarked’ or elite form of bilingualism, on the other hand, is the one that is considered a useful trait in business contexts for example.

The theories presented above all represent aspects that are important and necessary for the discussion of the perception of different kinds of bilingualism. Not much research has yet been done on the connection of bilingualism to discrimination or (new) racism, as well as the comparison of different kinds of bilingualism based on the statuses of the languages involved.

The present study aims at bridging the gap in research that connects racism or linguisticism on the one hand, to the (unacknowledged) benefits of bilingualism on the other hand. In doing so, the following research question will be answered:

To what extent do perceptions and experiences of a bilingual upbringing differ based on the different languages involved?

6. Method

The following section explains all the choices made with regard to the process of the research, to show how different experiences and perceptions of different kinds of bilingualism were analyzed. The section is divided into three parts: the place of this study within intercultural communication, the process of data collection, and the process of analyzing the results.

6.1. Place within intercultural communication

Within intercultural communication, the investigation presented here fits best within the *interactive* and *inter- or multilanguage approach* (ten Thije, 2016). The first, because it studies the way languages interact with one another within a specific community, i.e. the Netherlands. The second, because the study focuses on the way speakers and hearers handle different linguistic and cultural norms and come to an understanding while still maintaining these norms.

6.2. Data collection

The data for this qualitative research was collected by conducting several semi-structured interviews (Dörnyei, 2007) with people who have (had) a bilingual upbringing. By interviewing people who have had a bilingual education, I was able to ask them not only about reactions they have had – i.e. perceptions of others projected onto them – but also to ask the bilingual individuals themselves about their own experiences with their bilingualism, as well as the way they use and perceive it nowadays.

A semi-structured interview (Dörnyei, 2007) was opted for, because it allows the researcher to gain as much information as possible from the interview, while at the same time giving the respondent space to reply as much as he or she likes.

Apart from interviews, qualitative questionnaires were sent to the respondents' parents, so that more information could be gathered about their choice to raise their children bilingually. The use of this methodological triangulation allows for a better validation and higher credibility of the answers given in the interviews. The answers given by the parent(s) will be used as a support for the answers given by their child.

The following paragraphs explain a more detailed data collection in both the interviews and the questionnaires.

6.2.1. Interviews

Six interviews were held in total, and were scheduled to last between 20-30 minutes, so that enough questions could be asked but still a reasonable time for the participants to answer questions.

The interview topics and questions, as displayed in the interview scheme (Appendix A), emerged from the literature presented above. The interview scheme was constructed following an example in *Basisboek Interviewen* by Baarda et. al (2012).

What needs to be remarked with regard to the conduction of the interviews, though, is that the interviews held in a later stage may have given different results than the ones at the beginning. After having interviewed twice already, I had a better sense of what to ask exactly as follow-up questions and how to get more information out of the participants. This may thus explain some of the differences between the length of replies given by the participants, as well as the unplanned questions I asked in between. This factor also influenced the number of questions I asked each participant in total, which is why question numbers may not correspond to each other precisely.

6.2.2. Questionnaires

The questionnaires sent to the participants' parents consist of six questions each, which are either a variety of, or the same questions as the ones used in the interviews. The questionnaires sent out can be consulted in appendix D.

Some of the questions in the questionnaire are 'open', others are 'closed'. This strategy was chosen due to time constraints, and because the questionnaire was already an extra favor asked of the participants. In further research on this subject I would strongly suggest using only 'open' questions, because it allows for more detailed and extensive answers.

6.2.3. Participants

The participants for this study include: a Dutch-French female (DFF), Dutch-English male (DEM), Dutch-Spanish male (DSM), Dutch-Farsi female (DFaF), Dutch-Punjabi female (DPF), and a Dutch-Berber female (DBF).

These participants for the interviews were found and contacted through social media platforms such as Facebook and LinkedIn, or by word of mouth. The participants are all at least 18 years old, because it is important that they have enough capability to reflect on their own bilingualism and how

this has developed through the years. All participants have lived in the Netherlands for most of their lives and have gone to Dutch schools.

Table 1

Interview data

Interviewee	L2	Lang. group	Date	Length	Recording
DFF	French	GR	10-03-2018	00:35:20	iPhone
DEM	English	GR	08-03-2018	00:23:24	iPhone
DSM	Spanish	GR	02-04-2018	00:26:10	iPhone
DPF	Punjabi	IA	09-03-2018	00:33:20	iPhone
DFaF	Farsi	IA	11-03-2018	00:41:01	GarageBand
DBF	Berber	IA	08-03-2018	00:35:15	iPhone

As shown in the table above, six different L2s were represented in the interviews, each belonging to a different participant. Due to the short amount of time available for the present study, and the slight difficulty of finding enough suitable participants, the languages represented were not predetermined. Still, a variety of different languages was sought after.

The respondents' L2s do not belong to the same language groups. After consideration of a good way to denominate the language groups without essentializing or generalizing – i.e. not using terms like 'Western' and 'non-Western' or 'European' and 'non-European' – I decided to stay as close to their actual language groups as possible. English and French belong to the Germanic language group, Spanish to the Romance language group. The DFF, DEM, and DSM thus constitute the Germanic/Romance (GR)group. Farsi and Punjabi belong to the Indo-Iranian language group, and Berber belongs to the Afro-Asiatic language group. The DFaF, DPF and DBF thus constitute the Indo-Iranian/Afro-Asiatic (IA)group.

As mentioned above, the respondents of the questionnaires are parents of the interviewees. In some cases, both parents filled out the questionnaire, in other cases only one, and there are two interviewees (DFaF, DFF) whose parents did not fill them out at all.

There is more variety in the respondents of the questionnaires regarding the amount of time they have lived in the Netherlands. Their experiences with raising bilingually in the Netherlands might thus differ not only on the basis of the languages they use, but also on their time spent in the Netherlands or their home country. Since the parents' answers act only as support for the interviewees' answers, the difference in time of residence in the Netherlands is not as important as their different experiences with raising bilingually.

6.2.4. Decentering

The questions asked in the interview, and the way the answers were interpreted, may have been influenced by the fact that I have been raised bilingually. The subject of this study is one that is close to home for me, and although I have tried to stay as objective as possible, it is especially with unconscious aspects like intonation and pauses, that one cannot know how much he is actually influencing the course of the interview.

Moreover, before collecting my data, I already had certain expectations of answers to some of the questions. This may have influenced the manner of questioning, and, again somewhat unconsciously, the unstructured questions that I asked in between. Still, after transcribing and analyzing the data, I do not feel that I have steered the respondents too much and that they have still primarily said what came to them as the appropriate answer to a question.

Lastly, some of the interviewees were people I know fairly well, while others I only contacted for the purpose of this study. This as well may have influenced the structure and overall course of the interviews.

6.3. Data analysis

The presentation of results and discussion of the collected data can be split up into two different steps: the categorization and codification of answers, and the comparison of answers to each other and to the theory presented.

6.3.1. Categorization and codification

In order to analyze and discuss the results in a structured way, the answers given were divided into different categories. The categories were based on the interview topics, and established by comparing

answers of different respondents and looking for resemblances between their answers. For each category, one or more keywords can be found in the answers. The labels given to the different categories can be traced back to the literature reviewed for this investigation. Codification and full transcription of the interviews can be found in appendices B and C.

Table 2

Categorization and Codification of Results

Category	Keywords
Reactions	Anders; status; docenten; imiteren; interesse; waarom
Identity	Inburgeren; blenden; oppositie; normen en waarden; identificatie
(Dis)Advantages	Voordelen; twee kanten; taalsysteem; meerwaarde; binding; openheid; praktisch; familie; universeel
Differences between groups	Praktisch; kapitalistisch; familie; vooroordelen; Engels; carrière; oordeel

The table above displays the different categories created and the codes or keywords that determine the categorization of the answers.

It is important to categorize the answers given, because it allows us to group together answers given by different respondents and compare them to each other in a structured way. The results of this research are presented and discussed according to the categories established above.

6.3.2. Processing of results

After having established categories for all relevant answers, the main results for each category will be written down. This allows us to see whether all participants with a non-western L2 give similar answers to the same questions, as opposed to the participants with western L2's, who were expected to answer differently. Although many interesting things were said by all respondents, only the most

significant results within the category they belong to will be presented. One or two significant quotes taken directly from the interviews will, where needed, be used to back up a summary of all answers given by the respondents.

6.3.3. Analysis and discussion of results

After the most important results have been summarized and written down, these results will be analyzed and discussed using the theory presented above. The discussion of results is divided into two main categories that we also find in the theory: *privileged vs forced bilingualism*, and *bilingualism and racism*. At the end of the discussion, some general limitations for the present study that are not methodological will be discussed as well.

7. Results

The following section represents and explains the most important results that arose out of the interviews and the questionnaires. The results will be presented according to the different categories the answers were divided into, and will give an insight into the different reactions the respondents have had with regard to their bilingualism and biculturalism, and, more importantly, what these reactions did to them and their language use.

7.1. Reactions to bilingualism

This first section presents the most important results with regard to reactions of bilingualism. Where needed, answers from the questionnaires will back up interviewees' answers. Firstly, results from the GRgroup will be presented, followed by results from the IAGroup. At the end, a general conclusion for both sections will be given.

7.1.1. Reactions GRgroup

None of the respondents in the GRgroup ever had any reactions about their language use or the presence of two cultures at their house that were meant or perceived as being negative. For example, the DFF only recalls some non-verbal reactions and looks perceived by her as possibly being negative, but not nearly as negative as the examples given by the counter group. She furthermore states that she mostly had interested and positive reactions.

The DSM only remembers positive reactions and jokes people made about it.

The DEM does not recall or mention any significant reactions on his bilingualism (Question (Q1)).

7.1.2. Reactions IAGroup

In the anecdotes and answers given by the respondents from the IAGroup, on the other hand, negative reactions on culture predominate.

The DFaF states for example that she remembers profoundly that they were really seen as 'the refugee family', as 'other', in the neighborhood. Although she does not recall any comments on the language itself, she remembers that the neighborhood was not keen on having a refugee family living with them (Q1). She states that she does think that her parents felt 'othered' by this neighborhood:

“[...] maar ik denk dat mijn ouders het hebben ervaren als ‘de ander’. Zij moesten er wel aan wennen dat er gezegd werd van: “zij zijn anders”. ([...] *but I think that my parents have experienced it as being ‘the other’. They did have to get used to people saying: “they are different.”*) (Q2).

The DFaF proceeds to say that she was discriminated by her teachers. Not so much for speaking a different language, but mainly because of her refugee status (Q3; Q4). There was no extra attention for her at all; in treating her as a different person in a depreciative manner, the teachers at her second primary school were not open-minded about her situation (Q3).

The DBF mainly remembers that classmates of hers would make fun of her mother’s accent in Dutch. She says that especially at such a young age, this made her feel insecure, leading to her dismissing her language and her background a little bit because of these comments (Q1). The DBF further states that, when she was in primary school, Moroccan did not have a high status as a language, so she would try to not show that she was Moroccan. She did not feel her background was ‘cool enough’ (Q2).

Lastly, the DPF exemplifies the reactions people had with regard to her bilingualism and biculturalism mainly with anecdotes of people being amazed at her proficiency in Dutch (Q1).

In conclusion, respondents from the GRgroup do not distinctly remember receiving negative reactions on their bilingualism and language use, and respondents in the IAgroup do. Although the context of the reactions in the IAgroup differ, they generally had negative experiences. Looking at the questionnaires, we find the same difference in answers between the respondents’ parents in both groups as between the respondents themselves.

7.2. Identity and bilingualism

All respondents identify as bilingual and bicultural human beings. They do admit to feeling more Dutch in some situations, and more ‘other’ in other situations, which I would feel is normal when one has been raised with two cultures. This section is divided into three different elements of bilingualism and identity, and will be concluded with a summary of all three elements.

7.2.1. *Blending in*

The DFF and DSM both try to blend in as much as possible when they are in their other home country. In these instances, they also feel a sort of dislike for the Dutch tourists they encounter whilst on vacation. The DEM, although belonging to the same group, in our case, claims to feel more American when on vacation, mostly because of the English he speaks there (Q11). He furthermore says that his American side is not a good one to show when he is a tourist somewhere, for example on holiday in Morocco (Q5).

The DBF, on the contrary, states that she feels more Dutch when she is visiting Morocco, and more Moroccan when she finds herself in a(n) (almost) completely white surrounding. To her, it really depends how her surroundings make her feel (Q14).

For the DFaF, an interesting difference in identity and how she feels, is marked by the (Dutch) region she is in, as explained by her:

“In Brabant probeer je zoveel mogelijk onderdeel te worden van het geheel en in Amsterdam wordt je juist uitgenodigd om uit te spreken wat jou anders maakt.” (*In Brabant, one tries to be a part of the surroundings as much as possible. In Amsterdam, on the contrary, you are invited to speak of and be that which differs you.*) (Q5).

Lastly, the DPF says that she feels more Pakistani at home with family and friends, and more Dutch outside of home. This is an automatic change of feelings; she does not have to switch a button to make it happen. The DPF does, however, recognize the different norms and values that belong to each culture, as well as the possibility to choose between those.

7.2.2. *Identity in context*

The DFaF furthermore states that she feels less Dutch than before. Her work in Amsterdam, where she has the possibility and feels the need to empathize with her trainees, allows her to identify much more with them. This automatically leads to her feeling more like her ‘non-Dutch’ self, her refugee self. Identifying more with this part of her identity allows her to connect to new refugees and to show them what is possible. She came from the same situation and wants to show everybody where he is now, lead an opposition to the general idea of refugees not ending up well (Q12).

The DBF also says that she feels more Dutch and behaves more like her Dutch self in situations where a certain topic is discussed. When she is at university, for example, and the discussion is about Morocco or the Middle East, she feels very strongly that she wants to be able to take part in the discussion as a Dutch person, not as someone with a particular background. This happens as well when Moroccans are called out in the news, which is when she profoundly wants to dissociate herself from that group (Q5).

A language cannot be dissociated from a culture completely. It is, therefore, understandable that all respondents feel both Dutch and ‘other’ in different situations. The fact that the way they feel differs, and that the GRgroup does not have a universal answer, nor does the IAgroup, indicates that their personalities perhaps have more influence on this particular section than the languages they use.

7.3. (Dis)advantages of bilingualism

Upon asking what they thought were advantages of their bilingualism and biculturalism, most respondents said that they felt it made them more open as a person. Moreover, they gave an argument for the practicality of bilingualism, as well as the fact that it helps to understand more languages easier. Most respondents furthermore feel that their bilingual upbringing is accepted and recognized increasingly.

7.3.1. Open-mindedness

A benefit of bilingualism mentioned by the DFF, DSM, DFaF, and the DPF, is that it increases openness in their personalities in interaction with the unknown. The DFF says, for example, she thinks that a bilingual upbringing is advantageous, because:

“[...] je van twee perspectieven uit opgroeit, twee kanten van een medaille ziet en weet dat het ook op een andere manier kan.” (*you grow up with two perspectives, two sides of a medal. That allows you to see that things can also go in a different way.*) (Q8).

The DSM feels that people who have been raised bilingually are perceived as being more interesting. He feels that he has something new to offer to the table, and that his bilingualism gives him an extra dimension in his personality (Q8).

The DFaF says that she gets included into discussions about diversity and inclusion quicker, and that she is comfortable making quick connections with other people (Q8).

Lastly, the DPF often perceives herself as being an open human being, and thinks that this is – partly – due to her bilingual and bicultural upbringing. She agrees with the DFF on the fact you always know two sides of a story, which allows you to think in a different way (Q8).

All the illustrations given by these respondents support the idea that a bilingual upbringing gives an extra dimension to one's personality that is beneficial in interaction with others.

7.3.2. Practicality

All respondents recognize the benefit of bilingualism in terms of learning a different language, and feel that their bilingual upbringing makes this easier.

The DBF, DFF, and DFaF notice that they can quickly pick up and understand other language systems, which will in turn help them to speak and learn those languages.

The DBF, for example, says that she:

“[...] vind het makkelijker om te begrijpen wanneer mensen een taalfout maken omdat ze een nieuwe taal leren. Taalkundige aspecten zijn logischer om te begrijpen.” (“[...] *find it easier to understand why people make a mistake when learning a new language. Linguistic aspects are more logical to understand.*”) (Q8).

Moreover, in terms of practicality, all respondents feel that their bilingualism is useful because it allows them to reach a bigger audience, and to get into contact with more people around the world. The DSM also notices more freedom in travelling (Q7), and the DEM highlights the ability to learn from situations where they have been in contact with people from a different background (Q12).

7.5.3. Recognition

The DSM states clearly that he thinks the advantages of his bilingualism are recognized as being beneficial (Q7). From earlier answers given by the DFF and the DEM, we can conclude that they as well feel that the advantages they experience are being recognized by their surroundings.

In the IAgroup, on the other hand, the respondents feel that their bilingualism is not recognized as being especially beneficial per se. The DBF, for example, states that she does not feel

that her bilingualism is recognized and appreciated in the same way as a bilingual upbringing from the GRgroup, at least in the Netherlands (Q8).

The DPF relates to this statement, also mentioning that she experiences an immediate relation to family when she says she speaks Punjabi (Q11). In her case, the benefits outside of family are thus not known of or recognized.

Lastly, the DFaF does witness more recognition than before. She says that the refugee flow was the cause of a change in how these migratory languages are seen and used. According to the DFaF, that was a moment where the government actively sought people who might be able to help with the language issues. The downside of this movement is, though, that it seems as if it is mostly people with a migratory background that are used to solve issues dealing with migration. Instead of educating Dutch people to deal with these issues, they ask people with similar backgrounds, which, to the DFaF, does not feel like a durable solution (Q9).

What becomes clear from these results, is that, in general, the benefits of bilingualism are more likely to be recognized when it concerns an L2 from the GRgroup. The advantages of an L2 in the IAgrou are becoming more apparent, but are still mostly deemed usable within the same group. Parents do state the advantages and importance of raising bilingually no matter the language group, because they find it important that their child is still connected to its heritage language and culture.

7.4. Differences between GRlanguages and IAlanguages in bilingualism

In both groups, the respondents see a difference in being raised bilingually with languages from the GRgroup, as opposed to languages not belonging to this group. They see English, for example, as being very practical and useful. The use of languages in the IAgrou, on the other hand, is often linked directly to family. Moreover, respondents from the IAgrou also notice that there is some kind of disappointment when they say that they are IA bilingual, as opposed to GR bilingual for example. Lastly, all respondents realize to some extent that the status of languages in the IAgrou is influenced by the status of members of this group in general.

7.4.1. Cultural differences

The DFF notices that one bilingualism is not the same as the other. She is quite fierce about this, and is sure that bilingualism in a GRgroup is seen differently than in an IAgroup. As an example, she describes a situation where she was in a meeting with people from many different backgrounds:

“Ik was een keer in een situatie waarbij ik met veel mensen van verschillende achtergrond aan tafel zat, toen werd er gezegd: “ja je ziet maar weer he, zitten maar twee autochtonen aan tafel.” Toen zei ik: “nee, ik ben ook allochtoon.” Toen werd er letterlijk gezegd: “ja, maar jij bent westers allochtoon, dat is anders.”” (*I once found myself in a situation where I was sitting at a table with lots of people from different backgrounds, when someone said: “you see, only two autochthonous people at this table again.” Then I said: “No, I’m also a foreigner in that sense.” In which the following was said about her: “yes, but you are a Western foreigner, so that’s different.”*) (Q8).

The DFF, as well as the DPF and the DEM, notice the difference in how people react when English or French is spoken on the street, as opposed to Turkish or Moroccan for example. The DPF finds it annoying when people ask her: ““waarom spreek je geen Nederlands?” Ik snap dat wel, maar als je Frans praat is dat toch ook prima, waarom is dit dan anders?” (““why don’t you speak Dutch?” I get that, but why should it be fine if you speak French, and different if you speak this [Punjabi]?”) (Q11).

So not only is there a different way of dealing with people from a non-GRgroup language background, but they are also treated differently. This is argued by the DFaF as well, who says that she feels that a non-GRlanguage is immediately looked down upon, as if it were not good enough. This is reinforced by the fact that people from a GRlanguage background are not counted in the diversity numbers in the Netherlands (Q10).

7.4.2. Stereotypes

Most respondents eventually felt that that certain stereotypes or depictions in the media leave their mark on the perception of a certain language.

The DBF first thought that any minority language could be seen as less useful than a majority language, even if present in the GRgroup. She used Catalan as an example to illustrate this at first.

Afterwards, though, she did say that she thought it went further than just being a language that is spoken less:

“Ik denk dat het ook nog verder gaat [...] misschien als ik Catalaans zou hebben, dan zou dat alsnog beter worden gezien dan het Oosterse Marokkaans. [...] denk dat bepaalde vooroordelen ook zeker een invloed kunnen hebben.” (*“I think it goes even further [...] maybe if I spoke Catalan, it would still be seen as more beneficial than the Eastern Moroccan. [...] do think that certain prejudices can definitely have an influence.”*) (Q15).

The DPF also recognizes the influence of certain stereotypes on Arabic as a language. She thinks that the media and several occurrences and prejudices have an influence on how the language is perceived, because the culture is immediately linked to the language (Q11).

All respondents do notice a certain curiosity in others when they speak about their second language. It is thus not so much that people do not find it interesting, rather that they do not see other purposes than family and home situations. With English, French and Spanish, this is different.

The connection between the poor status of non-Western languages to the status of their speakers in general is also made often and remarked by all respondents.

7.4.3. Practical differences

Apart from the cultural differences stated above, there are also a few more practical differences named by the respondents with regard to the differences between these two language groups.

For example, the DBF states that, since we live in this capitalistic, economic world, in the end the question is: “what will make me richest?”. She feels that everything revolves around this question, and that people forget to look beyond economic or practical benefits (Q15).

The DEM feels that languages outside the GRgroup are far less likely to be seen as a means to communicate internationally, apart from Chinese (Q13).

Lastly, the DPF also feels that people have a certain image of Europe. That it is the continent with the best development in people and languages. So, if you speak a European language, people will be more likely to see what you can do with it, which is not the case with Punjabi or Arabic, for example. She notices that, in general, career opportunities and money are seen as most important (Q11).

8. Discussion

In order to properly answer the research question, the following section is dedicated to the discussion of the results presented above, to the theory introduced before. By dividing this discussion section into two sections, in accordance with the sections in the literature section, it will become clear to what extent the perception and experience of bilingualism differs depending on the languages involved.

8.1. Privileged vs forced bilingualism

8.1.1. *Privileged bilingualism*

The fact that none of the respondents in the GRgroup have had severe negative reactions of their bilingualism coincides with the notion of Guerrero (2010) and Fishman (1965). This group can be considered a privileged bilingualism group, because the parents made a choice to raise bilingually without it being a necessity for them to function in Dutch society.

Moreover, the languages in the GRgroup are all languages that have wide communicative reach and high status in Europe, where they are considered majority languages of monolingual countries. These languages can also be called ‘unmarked’ (Urciuoli, 2016) in this context. According to Guerrero (2010), the extent to which a language is a majority influences the language to be seen as belonging to privileged bilingualism.

The fact that, in the GRgroup, it concerns privileged bilingualism with European majority languages that are more known and easily accepted in Dutch society than minority languages from the IAGroup, may be an explanation of why it attracts more positive reactions as well.

8.1.2. *Forced bilingualism*

When we look at the answers given by the respondents in the IAGroup, on the contrary, as well as the context these respondents grew up in and came to the Netherlands, we find that, in this case, it concerns *forced bilingualism*. The respondents in this group migrated into a situation where Dutch, originally their L2, is the majority language, and the participants’ (family’s) L1 a minority language, which is in line with the definition of forced bilingualism as given by Guerrero (2010). Moreover, their L1 is not only a minority language in the Netherlands, but also in the entirety of Europe. As they are forced to take on Dutch as a new language and use this more and more, it changes into their L1,

leaving the minority language to be the L2. The fact that the respondents from multilingual countries in the IAgroup feel that they are seen as less advantageous than those from the GRgroup because of their multilingualism, is in line with the idea that monolingualism is the celebrated norm, as stated by Skutnabb-Kangas (1995).

8.2. Racism in bilingualism

From the results presented above, it is clear that the respondents in the IAgroup have had reactions with regard to their bilingualism and biculturalism that could be alluded to as being racist. If not racist, they are in any case referred to as ‘other’ or ‘the other’; as different than a bilingual being from the GRgroup, for example. The current section focuses on the way linguisticism and new racism come into play when comparing experiences of different kinds of bilingualism.

Since the division in how different bilingual upbringings are perceived is based on the languages spoken, let us compare the results to theory that treats racism on the basis of language.

8.2.1. Linguicism

The results presented can be interpreted as characteristics of cultural as well as institutional linguisticism. The fact that respondents from both groups have been treated differently in similar situations may be because of the different languages they have as their L2. This different treatment on the basis of language is in line with the definition of linguisticism as introduced by Skutnabb-Kangas (1995). Since Dutch was the language only used in schools attended by the participants in the IAgroup, and they were thus steered into using only the majority language, we can speak of insitutional linguisticism (Skutnabb-Kangas, 1995). The finding that participants in the IAgroup, especially the DFaF, were put behind because of their background and language, without proof that it was putting her behind, is in line with the explanation of cultural linguisticism (Skutnabb-Kangas, 1995). She was discriminated on her abilities because of her language and culture.

The fact that the languages in the GRgroup, that are all languages from former monolingual colonizer countries, have a higher status than languages in the IAgroup, which are multilingual colonized countries, ties in with the notion introduced by Skutnabb-Kangas (1995), that monolingual

countries are still the norm. Although we may claim to be living in a post-colonial world, the overall idea that monolingual countries are more powerful than multilingual ones is still existent.

8.2.2. New Racism

If we take Pettigrew and Meertens' (1995) definition and explanation of new racism into consideration with regard to the results presented, the treating of bilinguals from the IAgroup could certainly be seen as a type of subtle racism. They feel that this difference is influenced by the stereotypes that revolve around the speakers of the languages in the IAgroup.

Let us look at the three components subtle racism is said to consist of, and compare these to the results presented.

The first component, the defense of traditional values, does not come across as very significant from the answers in the interviews. Still, the wearing of a headscarf (DPF, DBF) might be considered a defense of the out-group's traditional values. The DFaF's ability and freedom to express herself freely in Amsterdam, as opposed to not doing so in Brabant, could also be aligned with this component of new racism. Because Brabant, as a province, is less multicultural than Amsterdam as capital, its residents may be less used to having people from other backgrounds around. This may be an explanation of the change in feeling in Amsterdam as opposed to Brabant.

The second component, the exaggeration of cultural or linguistic differences, is visible in the way the respondents in the IAgroup are treated differently on the basis of their language and the way they look. If, for example, they say something in their L2 in a public space, this may be enlarged to an idea or prejudice that they are discussing secrets or talking about the people around them. This might then lead to the prejudice that speakers of IAlanguages are always using their own language to gossip.

The last component, the denial of positive emotions, is most visible in the answers given by the respondents. All respondents in the IAgroup say that any reactions on their language use were either negative or non-existent. Especially in early primary school years, there was no extra attention or interest for the fact that more than one language was spoken at home. It was just something that was there. In the GRgroup, on the other hand, respondents say that people were often really curious and interested in their language situation.

Van Dijk (2000) exemplifies (social) media as a space where new racism often arises and is practiced. The stereotypes that are formed around speakers of the IAgroup grow by their usage and the framing around them in the media, but they also influence the status of the language these group members speak. The respondents acknowledge the wrongful depiction of the group they are put into in society on (social) media, and admit that they feel this has that derogatory effect on the status of their languages and bilingualism as well.

8.2.3. Marked vs unmarked

The fact that, upon asking what they feel the advantages of their bilingualism were, the majority of the respondents used English as an example of a language that could really be considered useful and practical in the world, is in line with the distinction made by Urciuoli (2016) between marked and unmarked languages and their role in this world. The DBF concretizes her argument, claiming that we live in a capitalistic world where whatever you have to offer has to have some kind of – widely accepted – value.

In the context of this study, the languages in the GRgroup are thus the unmarked languages that need no explanation to give them meaning in the (economic) world. The IAlanguages, on the other hand, are in this case the minority or marked languages (Urciuoli, 2016). Forced bilingualism, going hand in hand with the marked languages, is not as readily accepted as privileged bilingualism. In the neoliberalist and capitalistic world we live in, the advantages any bilingual upbringing can have on a cognitive level, as well on the increase of open-mindedness and cultural empathy (Cummins, 1976; Bialystok, 2009; Baker, 2011; Dewaele & Van Oudenhoven, 2009) are not widely known. This may lead to an emphasis on only unmarked or privileged bilingualism, where the economic value of the languages is accepted as a significant advantage. Moreover, implementing the Catherine Wheel By looking only at the economic value of bilingualism, marked languages in forced bilingualism are seen as having less value or no value at all in the Western world. Still, although the world may look at bilingualism only in terms of how much money it can yield, the individuals in this study do see other advantages that they would like to see accepted as well.

9. Conclusion

This study emerged from the question why, if bilingualism has proven to have several advantages no matter what languages are involved, it still seems that there are only certain kinds of bilingualism that are considered to be useful and beneficial.

Through the conduction of semi-structured interviews with six respondents with Dutch as their L1 and a foreign language as their L2, a comparison was made between different experiences of these respondents' bilingualism.

9.1. Main results

The most significant results that came up when conducting the interviews, were the following:

Respondents from the IAgroup have had negative or indifferent comments on their bilingualism and biculturalism and said upbringings. Respondents in the GRgroup, on the other hand, have mostly received positive and interested comments on their language use and bilingualism. Parents' answers with regard to reactions on raising bilingually correspond with answers given in the interviews.

All respondents identify with both their L1 and their L2 and the adhering culture. Each of them says that the way they feel about both cultures fluctuates and depends on the situation or country they find themselves in. Respondents in the IAgroup, however, have had short instances where they wanted to dissociate themselves from their L2 and 'second' culture. Respondents in the GRgroup, notwithstanding, do not mention these instances.

The fact that bilingual individuals are more open-minded and acquire new languages with greater ease is acknowledged by all respondents. Still, some respondents in the IAgroup do feel that English, for example, as an L2, would have served them better economically or in careers e.g. Moreover, the advantage of having an L2 in the GRgroup is also more readily accepted, acknowledged, and recognized than that of having an L2 in the IAgroup.

The difference between being bilingual in the GRgroup and in the IAgroup in terms of acceptance, recognition, and acknowledgement is one that is recognized by all respondents. The respondents in the IAgroup feel that their language is often immediately related to family, and that the fact that it is non-Western makes it uninteresting to the world around them. Respondents of the

IAGroup find it more difficult to point out the advantages of their bilingualism in a world where, according to them, whatever works best economically is always preferred. Moreover, all respondents see the connection between the absence of recognition for IAbilingualism and the status of the speakers of these languages in (Dutch) society. They feel that existing stereotypes and prejudices, and the way these speakers are presented in society in general, have a bad influence on their language status.

The two main outcomes of the study are:

(1) *Privileged vs forced bilingualism*

People who have been raised bilingually with an L2 in the GRgroup, can be considered privileged bilinguals (Fishman, 1965; Guerrero, 2010). The individuals who have been raised bilingually with an L2 in the IAGroup, on the contrary, fit into the criteria of forced bilingualism (Fishman, 1965; Guerrero, 2010). Instead, they migrated or fled into a monolingual community where the obtaining of Dutch as an L2 was vital for their integration into Dutch society. Moreover, Dutch may originally have functioned as an L2, but since it is now the language the participants say they use most and are most proficient in, it should be considered their L1.

(2) *Racism through bilingualism*

In the case of the recognition and perception of bilingualism in the IAGroup, we can speak of both cultural and institutional linguicism (Skutnabb-Kangas, 1995), because these participants have been treated differently than those in the GRgroup, in similar contexts. Moreover, the fact that bilingualism in the GRgroup is quickly seen as a general benefit, while bilingualism with an L2 in the IAGroup is not, when in fact the (cognitive) benefits are the same in general, might mean that it is not the language itself, but the status of the speakers of the language that gives it this negative influence. What must be said, though, is that, in Europe and the Netherlands, the economic benefits of English are more widely recognized because it is used so often. Still, the focus should not be laid on the language per se, but on the effect the presence of an L2 from an early stage in life has on a child's development.

The respondents and parents in the IAgroup claim to have, at times, felt unacknowledged not only for looking different, but also for their language. The answers they gave all fall in line with the components that define subtle or new racism (Pettigrew and Meertens, 1995), which means that the fact that they are treated differently than the bilinguals from the other group can be seen as a marker of subtle or new racism.

In conclusion, the final outcome of this study is that perceptions and experiences of bilingual individuals can in fact differ greatly depending on the languages that make up their bilingualism.

Still, no matter what their L2, respondents are proud of their bilingualism and biculturalism. Moreover, they wish to raise their own child(ren) bilingually, if possible. This may be regarded as positive, since it will be beneficial to the development of their children (Cummins, 1976; Bialystok, 2009; Baker, 2011; Dewaele & van Oudenhoven, 2009).

9.2. Limitations

There are a few limitations of this investigation, which will be mentioned here.

Firstly, although the investigation is a qualitative one, the respondent groups may be considered (too) small to draw any significant conclusions. Still, due to several factors, it was not possible to interview more respondents.

Secondly, as the DFaF already pointed out, there is apparently a difference noticeable between language or cultural experiences of refugees and children of (economic) immigrants that came to the Netherlands earlier. This was not known or kept in mind when selecting the respondents, and may thus have influenced some of the results given and discussed.

Thirdly, respondents, especially from the IAgroup, may not have wanted to refer to their status in society as being bad or badly influenced by media or other stereotypes. This may have influenced answers they gave in the interviews.

Fourthly, as stated already by Fishman (1965), no bilingual upbringing or experience can be compared precisely to another. This is true for the present study as well. Although as much similarity as possible was sought after in the respondents, the difference in education, home town, type of school(s), occupation, financial situation, and other variables may have influenced the answers given

by the respondents, as well as the experiences they report on. The results used for the present study, cannot be used to explain any situations or experiences of other bilingual individuals, even if from same language groups.

9.3. Implications and further research

Nevertheless, what this small study brings to light, is that there is a big discrepancy in the treatment of privileged vs forced bilingual individuals when it comes to the acceptance of the benefits their bilingualism brings to the table, and, perhaps more importantly, benefits for a child's development in terms of cognitive abilities, open-mindedness, and cultural empathy.

Further and more elaborate research should be conducted to obtain not only the speaker's point of view, but also that of teachers, (government) officials, caretakers, and many more participants in society, so that insight is created into the view from bilingual individuals, but also from people or institutions dealing with bilingualism. For this further research, I propose the mixture of a quantitative and a qualitative study. Quantitative, because it allows the researcher to reach a very large audience and thus subtract a lot of results at once. However, this quantitative data should be combined with qualitative data, because the insights, anecdotes, and reactions that respondents share in interviews are crucial to obtain a broad and in-depth and etic view of the situation. The interviews used as data in this study still contain many interesting elements that have not been used for the current research, but could be consulted when doing more research on the subject.

What is important now, is that a movement is set in motion that will disengage from the purely economic benefits of a bilingual education, and will show that any bilingual education has advantages that go further than that. Moreover, focusing on these general advantages would be a more sustainable way to reach economic profit. It is no longer only about the actual language that a person speaks, but merely about the effect that the presence of more than one language, from an early age, can have on a person's mind and personality, that will make the difference in the end. We need bilinguals in no matter what language to cross certain borders, as groups are growing closer and closer together in our multilingual and multicultural economy.

The fact that, in February of this year, the KNAW issued their report on multilingualism in the Netherlands, shows that, at least here, there is an opening for this realization and that it is being talked about. Let us hope that, in a few years' time, it will no longer be a case of 'my bilingualism is better than yours', but rather one of 'my bilingualism is equal to yours'.

10. References

- Baarda, D. B. et. al. (2012). *Basisboek interviewen*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Backus, A., Gorter, D., Knapp, K., Schjerve-Rindler, R., Swanenberg, J., Jan, D., & Vetter, E. (2013). Inclusive multilingualism: Concept, modes and implications. *European Journal of Applied Linguistics*, 1(2), 179-215.
- Baker, C. (2011). *Foundations of bilingual education and bilingualism* (Vol. 79). Multilingual matters.
- Bialystok, E. (2009). Bilingualism: The good, the bad, and the indifferent. *Bilingualism: Language and cognition*, 12(1), 3-11.
- Dewaele, J. M., & Van Oudenhoven, J. P. (2009). The effect of multilingualism/multiculturalism on personality: no gain without pain for Third Culture Kids? *International Journal of Multilingualism*, 6(4), 443-459.
- Fishman, J. A. (1965). Bilingualism, intelligence and language learning. *The Modern Language Journal*, 49(4), 227-237.
- Fishman, J.A. (2006). Acquisition, maintenance and recovery of heritage languages. *Developing minority language resources: The case of Spanish in California*, 12-22.
- Guerrero, C. H. (2010). Elite vs. folk bilingualism: The mismatch between theories and educational and social conditions. *How Journal*, 17(1), 165-179.
- KNAW (2018). *Talen voor Nederland*. KNAW: Amsterdam.
- Pettigrew, T. F., & Meertens, R. W. (1995). Subtle and blatant prejudice in Western Europe. *European journal of social psychology*, 25(1), 57-75.
- Skutnabb-Kangas, T. (1995) Multilingualism and the education of minority children. *Estudios Fronterizos*, 7(8), 36-67.
- Skutnabb-Kangas, T., & McCarty, T. L. (2008). Key concepts in bilingual education: Ideological, historical, epistemological, and empirical foundations. In *Encyclopedia of language and education* (pp. 1466-1482). Springer US.
- Spencer-Oatey, H., & Franklin, P. (2009). *Intercultural interaction: A multidisciplinary approach to intercultural communication*. Springer.
- Strubell, M. (2001). Catalan a decade later. In J.A. Fishman (Ed.) *Can threatened languages be saved? Reversing language shift, revisited: A 21st century perspective* (Vol. 116). Multilingual Matters.
- Ten Thije, J.D. (2016). Intercultural Communication. In Ludwig Jäger, Werner Holly, Peter Krapp & Samuel Weber (Eds.), *Sprache - Kultur - Kommunikation / Language - Culture - Communication - Ein internationales Handbuch zu Linguistik als Kulturwissenschaft / An International Handbook of Linguistics as Cultural Study* (pp. 587-600). Berlin: Mouton de Gruyter.
- Van Dijk, T. (1998). New(s) Racism: A discourse analytical approach. In A. Holliday, B. Hyde & J. Kullman (Eds.) *Intercultural communication: an advanced research book for students* (pp. 120). Routledge: London.

Urciuoli, B. (2016). The compromised pragmatics of diversity. *Language & Communication*, 51, 30-39.

Dörnyei, Z. (2007). *Research Methods in Applied Linguistics. Quantitative, Qualitative and Mixed Methodologies*. Oxford: Oxford University Press.

Appendix A – Interview scheme and topic list

Introduction	<ul style="list-style-type: none"> • Thank interviewee in advance • Time frame is 20-30 min • Purpose is academic research • Explain setting: <i>Voor mijn masterthesis onderzoek ik het verschil in ervaringen met tweetaligheid, afhankelijk van verschillende talen.</i> • State confidentiality • Ask permission to record audio • Ask whether interviewee has any questions • Ask background information: name, age, gender, occupation, home country, languages
Opening question	<p>Introductie: <i>De komende 20-30 minuten ga ik je vragen stellen die te maken hebben met jouw ervaringen omtrent je tweetaligheid en je tweetalige opvoeding. Daarna ga ik je specifieke vragen stellen of je momenten hebt ervaren waarin mensen bepaalde reacties hadden op je tweetaligheid en hoe dit werd ervaren of geaccepteerd.</i></p>
Topic list	<p>1: General information Introductie: <i>Om een goed idee te krijgen van je taalsituatie, wil ik eerst algemene vragen stellen over je thuissituatie.</i></p> <p>1a: Home</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Uit wat voor gezin kom je?</i> • <i>Waar komen je ouders/jullie vandaan?</i> • <i>Hoe lang wonen je ouders al in Nederland?</i> • <i>Woon je nog thuis?</i> • <i>In welke steden heb je allemaal gewoond?</i> <p>2a: School</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Naar wat voor school ben je gegaan? Nederlands, tweetalig, etc?</i> • <i>“Zwarte” school, “witte” school?</i> • <i>(Werd er ook alleen Nederlands gesproken op school?)</i> <p>2: Bilingualism at home Introductie: <i>Verder heb ik een aantal vragen over hoe de taalsituatie thuis was.</i></p> <p>1a: Languages spoken</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Welke talen werden er thuis gesproken en met wie? Waren hier specifieke regels voor?</i> • <i>Waarom worden sommige talen met sommige mensen gesproken? Is dit bewust of onbewust? Puur praktisch of ook andere redenen?</i> <p>1b: Reactions</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kun je je herinneren of er reacties waren op het feit dat er twee talen worden gesproken thuis? Zo ja, wat voor reacties?</i> • <i>Had dit een bepaald effect op het gebruik van je talen?</i> <p>1c: Open-mindedness</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Had je het idee dat men openstond voor het feit dat er bij je thuis twee talen gesproken werden/worden?</i>

	<p>2: Bilingualism nowadays Introductie: <i>Dan wil ik je nu een aantal vragen stellen over hoe je nu tegen je tweetaligheid aankijkt.</i></p> <p>2a: Using bilingualism</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voel je je vrij om te spreken over je tweetaligheid en het in je voordeel te gebruiken? Bijvoorbeeld in sollicitaties, in college, op je werk?</i> • <i>Zijn er bewust situaties waarin je je tweetaligheid niet zo laat zien op de voorgrond, of juist wel?</i> • <i>Zijn er situaties geweest waarin je moest kiezen of het gevoel had dat je heel erg moest kiezen tussen de twee talen? Of wanneer er misschien voor jou gekozen werd?</i> • <i>Gebruik je beide talen ook (door elkaar) op bijvoorbeeld sociale media of andere momenten waarop je jezelf uit in schrift? Heeft dit te maken met het onderwerp van wat je schrijft?</i> • <i>Is iedereen er even open over dat dit zo is, of verschilt dat per familielid?</i> <p>2b: Advantages of bilingualism</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wat zijn voor jouw gevoel de voordelen van je tweetalige opvoeding? Denk je dat deze genoeg erkend worden?</i> • <i>Denk je dat dit anders zou zijn al het ging om tweetaligheid met (niet)-westerse talen?</i> <p>3: Bilingualism & Identity Introductie: <i>Nu ga ik in op de wisselwerking tussen identiteit en tweetaligheid.</i></p> <p>3a: Pride and shame</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ben je trots op het feit dat je tweetalig bent opgevoed? Heb je het gevoel dat je hier trots op mag/kunt zijn?</i> • <i>Aan de andere kant, heb je je weleens geschaamd voor je tweetaligheid, of hebben andere mensen je je beschaamd laten voelen?</i> <p>3b: Language and culture</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Identificeer je jezelf als tweetalig iemand?</i> • <i>Identificeer je je meer als één taal/cultuur dan de andere, zoja, waarom denk je?</i> • <i>Voel je je in elke situatie hetzelfde m.b.t. je twee talen en misschien twee culturen?</i> <p>4: Closing questions Introductie: <i>Dan ga ik je nu nog enkele afsluitende, algemene vragen stellen.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In hoeverre denk je dat er een verschil bestaat tussen tweetalig zijn met verschillende talen, bijvoorbeeld westers vs niet-westers?</i> • <i>Zou je, als je de kans zou krijgen, je eigen kinderen ook tweetalig opvoeden/je tweetaligheid altijd voortzetten?</i> • <i>Denk je dat de voordelen van tweetaligheid zullen blijven groeien naarmate er steeds meer globalisering bestaat?</i>
Closing	<ul style="list-style-type: none"> • End interview • Ask if there's anything the interviewee would like to add • Thank interviewee again • Restate purpose of interview: research for MA Intercultural Communications • State that data will only be shared within our group and professors (research purposes only) • Restate confidentiality

	<ul style="list-style-type: none">• Ask whether the interviewee wants results of the research• Provide contact details
--	---

Appendix B – Interview transcriptions coded

Interview DFF – 35 min – 09-03-2018

Important minutes:

23 min. Ambtenaar/projectleider bij de provincie. Altijd in Utrecht gewoond. Thuis Frans + Nederlands, twee nationaliteiten: NL en Zwitsers.

Enigskind. Moeder uit Zwitserland, vader uit Nederland. Moeder ook tweetalig opgevoed thuis. Moeder woont 45 jaar in NL. Woont niet meer thuis sinds 2014.

Witte basisschool gegaan, open en vrij, maar veel witte kinderen, ook middelbaar wit.

Nederlands met beide ouders, moeder praat Frans tegen haar. Frans soms met moeder maar niet heel consequent. Altijd frans tegen haar gepraat, heel raar als ze nederland praat. Geen regels voor het praten van een bepaalde taal met bepaalde ouder. Achteraf gezien hadden ze dat misschien wel gewild. Bewust Nederlands met beide ouders, wel regel Frans tegen oma.

05:27 **Reacties vriendinnetjes**

06:15 Reacties supermarkt

07:11 effect reacties

07:50 **anders dan anderen**

08:55 vrijheid om te gebruiken

09:40 allochtoon

10:05 familie van vriend, niet laten zien opscheppen

11:30 **aangetrouwde tante zwitserland**

13:08 invullen nationaliteit kiezen talen

14:00 meer nederlands dan zwitsers.

14:36 **weer die tante, je bent niet zwitsers**

15:15 **veel integriteit**, zeker als ambtenaar.

16:40 braaf **meisje, cultuur of persoon?**

17:40 pinterest, facebook, geen besef van welke taal het is onbewust

18:44 vanzelf leren lezen in het frans

19:33 taal maakt niet zoveel uit

20:00 als toerist **zoveel mogelijk blenden en nl haten**

21:45 **voordelen tweetaligheid**

23:08 niet opscheppen

23:40 **altijd twee kanten in een verhaal**

25:00 en **verder verschil tweetaligheid**

27:50 **als mensen engels spreken kijk je er ook niet anders naar**

28:10 trots op mag zijn, ligt aan persoon

Interview DSM – 00:26:10 – 02-04-2018

20 years old, geboren in Vlissingen, opgegroeid in Middelburg.

Gezin van 6, 1 zus, broer en zusje. Uit Nederland, moeder uit Castilië in Spanje. Moeder woont 26 jaar in Nederland, woont niet meer thuis, heeft in Middelburg, Utrecht en Leeuwarden gewoond.

Overwegend witte basisschool en middelbare school. Middelbare school havo/vwo witter dan mavoafdeling. Nederlandse school.

Nederlands met iedereen, soms Spaans met mama. Verschilt of hij ook terugpraat tegen moeder. Vroeger moest hij naar Spaanse les met mama, dat was vreselijk. Taal is zowel gevoelsmatig als praktisch, belagrijk om te onderhouden.

03:53 heel vaak reacties van andere mensen.

04:02 positieve reacties, veel grapjes. Cool en superhandig, mensen waren jaloers omdat ik beter was in Frans op de middelbare school omdat ze het wijten aan mijn Spaanse achtergrond. In Spanje grappen over half Nederlands, met Amerikaans accent Spaans. Schept dimensie in een persoon.

04:57 beetje stereotypering van Spaanse cultuur is lui zijn en rustig werken, dat heb ik wel vaak gehoord als je half Spaans bent. Weet niet of het als grapje is bedoeld of niet.

Beetje reactie op cultuur, niet alleen taal.

06:04 als ik zeg dat ik Spaans spreek, wileln ze dat ik iets in het Spaans zeg maar dat wil ik ook nooit. Dan voelt het als een act ofzo.

06:50 mensen vonde het enerzijds heel leuk maar soms ook moeilijk. Weet niet of dat te maken heeft met persoon of cultuur, maar laat eten en dergelijke, chaotisch, in de middag warm eten.

07:25 talen waren wel leuk en interessant en goed.

07:35 voelt zich altijd vrij om over tweetaligheid en biculturaliteit te praten. Heeft soms het gevoel dat mensen denken dat hij ermee wil opscheppen. Niet trots, maar wel geluk dat ik dat heb meegekregen, maar niet bevoorrecht.

08:25 extra dimensie schept het in in je, wetenschappelijk bewijs.

09:01 alleen in Spanje gevoeld at hij moet kiezen omdat hij Spaans moet praten. Nederlands is makkelijker, ga ik voor gemak of ga ik voor moeite doen en kans op falen.

09:35 wordt gekozen voor je, men gaat ervanuit dat je goed spaans spreekt.

10:23 in nederland niet deze keuze of idee vanuit mensen dat deze keuze er is.

11:00 nee niet op schrift, niet in sociale media. Kijkt soms op youtube spaanse video's.

Luistert Spaanse muziek en op YT lifestyle. Whatsapp en bellen in het spaans. Niet te maken met het onderwerp, maar meer met persoon, voor moeder in het spaans.

12:27 als interessanter wordt gezien. Twee talen spreekt maakt dat je de vrijheid hebt om in Spanje te integreren als je zou willen, of een spaanstalig land. Taalbarrière valt weg, die heb je dan niet

13:12 van meedere culturen dingen meegekregen, breder beeld, genuanceerder kijken want je kunt beter relativieren. JE kunt dingen van twee culturen combineren.

14:18 meer vrijheid om te reizen, in Spanje zijn dingen goedkoper.

15:03 denkt dat mensen wel die tweetaligheid accepteren en erkennen.

15:30 moeilijk want grotere groep marokkaanse mensen in Nederland, cultuur drukt veel verder door.

16:00 meer als iets normaal dat je tweetalig bent, minder als iets bijzonders.

16:20 Marokkaanse mensen izjn meer crimineel, worden althans zo meer belicht in de media. Mensen denken in hokjes, automatisch gaat het zo. Bij Spanjaarden luiheid, criminaliteit. Mensen hangen een labeltje aan je. Negatieve stereotype aan taal, taal = cultuur.

17:20 trots op tweetaligheid en biculturaliteit. Mag trots zijn.

17:35 soms wel geschaamd voor Nederlands. Nederland is suffer en minder losse eindjes. In Nederland heb je dat beschaamde gevoel, ook in Spanje.

18:15 meer in Spanje beschaamd hebben laten voelen over twee culturen. Als buitenlander in Spanje.

18:35 je weet niet precies alles, maar dat idee hebben zij, dat je wel de taal spreekt en niet precies alles weet.

18:55 identificeert zich op dit moment niet als tweetalig en bicultureel iemand. Op dit moment veel meer Nederlands.

19:15 ook weer niet

19:36 voel me niet per se meer nederlands maar denk dat ik sowieso meer nederlands ben.

20:05 in Nederland is meer op feestjes, voel ik me toch meer spaans. Daar mis ik iets.

20:33 mensen leven in spanje meer op straat, dat ize je hier niet echt. In spanje is het bijvoorbeeld met hutten bouwen, wij zijn degenen die iets aan het doen zijn. Kan ook aan ons liggen.

21:25 met spaans moet ik eraan werken om dat weer ombhoog te krikken

21:45 als ik mensen hoor praten en ik vind het vervelend, dan denk je ik wil niet geassocieerd worden met hen. Pp vakantie wil ik niet Nederlands zijn.

23:15 wij komen uit Noord-spanje, anders nog weer dan zuid-spanje. Daar is meer beïnvloedt door arabisch.

23:46 zou eigen kinderen ook tweetalig opvoeden, tweetaligheid voortzetten. Zou moeilijk kunnen zijn met nederlandse vrouw, misschien niet forceren. Altijd optie.

24:30 Het wordt steeds meer erkend omdat culturen steeds meer op elkaar gaan lijken, niet per se omdat culturen meer geaccepteerd worden. Culturen versmelten meer met elkaar, die versmelting gaat sneller met meer culturen.

25:20 meer naar elkaar toe, meer in grote lijnen. Niet per se qua land. Dan wordt het wel meer uit elkaar gegroeid, mensen worden meer in een groep en in zichzelf geduwd en groepen worden meer van elkaar afgezet.

Interview DEM – 00:23:24 – 08-03-2018

26 jaar oud, phd onderzoeker geneeskunde. Geboren in de VS, naar Nederland toen hij 4 was. Vanaf 6de permanent. Nederlands en Engels moedertalen.

Enigskind, moeder NL vader Amerikaans. Eerst in VS gewoond, vader werkte daar, toen naar NL gekomen. Ontmoet in NL tijdens bezoek van vader, tijd in NL gewoond, toen in VS.

Gescheiden 8 jaar geleden, vader in VS nu net weer in NL. Nu ook NLse nationaliteit.

Gewoond in Los Angeles, Lisse en Utrecht.

Witte basisschool, voornamelijk nederlands gesproken. Middelbare school tweetalig onderwijs Nederlands Engels.

Sprak in VS thuis NL en buiten Engels om ook NL te leren. Toen in NL werd dat omgedraaid naar Engels thuis – makkelijker voor vader. In VS allebei ouders NL met hem. Redelijk consistent. In NL met vader Engels, alleen met moeder NL. Geen regels, gevoelsmatig en praktisch gecombineerd. Beter met vader EN en met moeder NL.

06:00 niet echt veel reactie op het gebruik van twee talen of culturen, dus ook geen effect op gebruik.

07:00 wel liever nl in het dorp, beetje raar om engels op straat te spreken in een nl dorp. Geen reacties meer uit zichzelf. Men stond ervoor open ook als het door elkaar liep.

07:45 niet echt situaties waarin tweetaligheid veel wordt geburikt. Meer als voordeel, zou niet wegmoffelen. Juist handig om te gebruiken.

08:40 op vakantie **amerikaanse identiteit achterwege. Niet handig om amerikaan te zijn als toerist.**

09:30 nooit gevoel gehad te moeten kiezen tussen twee talen, of het gevoel dat je zou moeten kiezen. Gaat **automatisch, gaat praktisch en is sociaal gangbaar is.**

10:20 anglicisme van nl woorden, verkeerde vertaling van nlse woorden.

10:55 computer in het engels, meeste gesprek in nl. Systeem engels want dat is lekkerder, boeken in het engels.

11:45 heeft niet mee te maken over wat hij praat, meer met wie in welke taal gesproken wordt.

13:25 iets goeds dat tweetalig is opgevoed, **niet alleen qua cultuur maar meer qua talen. Niet per se nationaliteit, meerdere talen maakt contact makkelijker.**

14:05 voelt zich heel nederlands, op bezoek in VS wel op zijn gemak, **niet heel identificeert met gemiddelde persoon, niet een typische nederlander. Zit er tussenin.**

14:45 met name culturele invloeden van nl, ook niet van vader meegekregen, verschilt ook epr groep waarmee je je wilt identificeren. Meer personen/individuen.

15:23 **identificeert zich meer met nl dan met amerika.** Bepaalde dingen minder dan nuchtere nlder. Wel trots, wel opvallen, maar ook persoonlijkheid, miss **niet per se cultuur maar ook persoonlijkheid.**

16:00 na scheiding talen meer strikt gescheiden, cultuur van bij ouders was al weg, dus vooral talig.

16:45 onder nederlanders vooral nederlands, maar in het buitenland meer ook amerikaans.

Gebruik vd taal en gemak met andere engelstaligen.

18:35 voornamelijk voordeel mogelijkheid om op meerdere manieren enplekken uit te drukken. Universele taal als engels en spaans dat je daarmee makkelijker mensen ontmoet en leert over situaties. Goed uitdrukken in het engels in academische wereld.

19:15 tweetalige opvoedign inherent aan ouders van verschillende afkomsten, dus die **houden er rekening mee.**

20:30 niet westerse talen worden stuk minder als internationaal communicatiemiddel gezien behalve chinees. Verder niet erkend omdat banden en uitwisseling veel minder zijn. Men gaat niet voor langer naar marokko of heeft daar zakenpartners.

21:30 duidelijk verschil tussen het engels en frans Duits bijv. en alle andere talen, want dan is het jezelf afkaderen. Als je andere ziet praten denk je oh eigen dingen, terwijl engels is standaard den denk je iets anders bij. Je velte een ander oordeel.

22:15 eigen kinderen ook tweetalig opvoeden.

22:50 denk dat steeds meer één voertaal komt, nu al een beetje, je komt niet meer weg met in een land iemand 1 taal aanleren. Je moet internationale voertaal hebben. Je kunt niet beperkt blijven tot je eigen taal in je eigen land.

Interview DFaF – 40 min – 11-03-2018

31 jaar, werkt als ambtenaar bij het traineeship voor statushouders voor de gemeente amsterdam. Geboren in Iran, dat is vaderland. Opgegroeid met Nederlands en Farsi, spreekt ook Engels.

Vader, moeder, broertje in '91 naar Nederland gekomen. Toen was ze 4 jaar. Woont samen in Amsterdam. Heeft eerder in Den Bosch gewoond tot 4 jaar geleden. Woont sinds 2014 in Amsterdam. 2 ooms + 2 kinderen + 4 kinderen, andere heeft 1 kind. Gezamenlijk allemaal gekomen, maar opa is geremigreerd. Gekomen met

04:00 soort school witte basisschool, eerder zwarte middelbare school

04:34 absoluut nederlands gesproken op school, tweede school meer gemengd maar alsnog nederlands.

Sprak met ouders Farsi, met broertje Nederlands omdat hij in Nederland geboren is en slechthorend is. Ééntalige opvoeding werd geadviseerd. Geen regels voor talen maar automatisch Farsi vanwege beter begrip en gevoelsmatig. Veel codeswitching.

06:50 herinnering aan reacties op school

07:28 nadruk op vluchtelingenstatus

08:00 voor ouders was het vooral een reactie op **het anders zijn**.

08:41 reacties later, vooral ook qua geld op latere basisschool

09:44 geen keuze gekregen

10:25 scheve gezichten want proberen, wennen met leerlingen in school

11:24 anekdote over weinig geld

11:35 taal veel geleerd maar schaamde zich voor haar vader. Boodschappen/gamma, veel schaamte

12:30 tienerjaren verzet tegen Farsi. Geen nut, geen zin, nederland en nederlandse vriendinnen.

13:20 praten oké, maar de rest had geen nut en was stom. Nu spijt.

13:45 misschien meer feit om op zaterdag naar school te moeten, ongeacht de taal.

14:19 geen opmerkingen over taal/cultuur, meer geldkwesties e.d. met vader wel schaamte

14:36 **docenten wel moeite. 1-0 achter bij prestaties, verder dan taal.**

15:00 gediscrimineerd door het feit dat ze vluchteling is. Vanuit school geen extra aandacht, geen rekening gehouden.

15:23 **Verschil tussen migrantenkinderen en vluchtelingkinderen. Enige ex-vluchteling, niet geboren in NL, wat werd gebruikt voor laag advies. Uiteindelijk WO afgemaakt.**

16:20 **migrantenkinderen voornamelijk uit marokko en turkije**

17:00 in Brabant **veel discriminatie op werkvloer jegens** vluchtelingen, niet eens vanwege taal maar ook door uiterlijk. Probeerde zoveel mogelijk te zeggen ik ben gewoon Nederlands

17:40 **Amsterdam juist trots**

18:00 op werk helpt het heel erg van haar achtergrond en nu gebruikt ze het veel meer. Meer bewust van verschillen omdat het iets oplevert. Brug slaan tussen migratie achtergrond en nederlandse collega's

19:00 in **Amsterdam juist wel gebruiken en in Brabant zoveel mogelijk inburgeren. In Amsterdam wordt je uitgenodigd om uit te spreken wat jou anders maakt**

19:52 ja maar jij bent anders. Jij praat wel accentloos, nederlands etc. Je doet wel je best. Werkgevers die raar omgaan met sollicitanten. Belastingaanslagen die binnenkwamen met vooroordeel

20:50 wat spreek je goed nederlands, dat zijn wel dingen

21:00 veel nieuwsgierigheid, altijd de vraag of je de taal nog spreekt. Huh maar hoe dan
 21:30 taal onderhouden is deel van identiteit, dat is heel belangrijk.
 22:30 moeder appt in Farsi, zodat ze oefent. Helpt erg
 23:30 wil de taal beter leren om op vakantie te kunnen gaan.
 24:35 taal ligt aan persoon waarmee je ana het praten bent. Gaat automatisch naar farsi. Altijd schiet je meteen in die taal.
 26:45 kinderen andere talen.
 29:00 systemen van taal beter begrijpen, meer woordenkennis, andere talen snel oppikken.
 29:35 Heel erg leuk zelf, meerwaarde in het leven.
 29:45 makkelijker binding met bepaalde soorten mensen, diversiteit en inclusie snel betrokken vanwege twee culturen.
 30:25 Qua taal meer aan marokkaans of turks omdat je veel die mensen hebt qua doelgroep. Meerwaarde als je die kunt aanspreken.
 31:10 iraanse cultuur veel opener dan marokkaanse of turkse cultuur. Open-mindedness, meer verlicht ook qua geloof. Bezig met carrière.
 32:00 ER is een beweging gekomen in de erkenning van biculturaliteit, zeker sinds vluchtelingenstroom. Door overheid gezocht naar mensen
 32:35 migranten voor migrantenproblemen.
 33:00 eigen trainees altijd terecht komen op een afdeling die op de een of andere manier te maken heeft met hun eigen ding.
 33:35 geen langdurig duurzaam systeem
 33:55 in eerste instantie wordt neergekeken op niet-westerse taal. Oh oke. Met een westerse achtergrond, of bijv bosnië/kroatië staat meer gelijk aan nlse taal en cultuur.
 34:25 worden niet meegenomen in de diversiteitscijfers, maar die culturen zijn een stuk anders.
 35:33 identificeert zich als tweetalig/bicultureel
 35:45 voelt zich minder nederlands dan vroeger. Meer vluchteling stop om een oppositie te voeren. Juist meer identificeren met iraanse cultuur om je tegen de nlse cultuur af te zetten.
 37:30 wil dat haar kind alles verstaat zodat er altijd ergens nog de mogelijkheid is om erin te verdiepen
 38:30 politiek onderwerp. Daarmee bepaalt de politiek de retoriek, je kunt niet als mens invloed hebben op de erkenning van tweetaligheid. Zolang rechts aan de macht blijft, dan is de kans klein.

Interview DBF – 00:35:15 – 08-03-2018

Drie kinders, gastarbeiders. Ouders migranten uit Marokko, moedertaal is riffijns-berbers. Limburg als dialect veel meegekregen. 5 in totaal. Ouders in de jaren '70 en '80 naar Nederland gekomen. In Marokko leren kennen en later gekomen. Allemaal in Nederland geboren, nog thuis woonachtig. Hele leven in Zwalmen, naast Roermond in Limburg gewoond.

Riffijns Berbers is een dialect van het Berbers zoals gesproken in Noord-Afrika. Berbers is ook oké. Arabisch is wel echt andere taal.

03:23 hele witte basisschool. Alle allochtonen op een hand te tellen op de hele school. Middelbare school iets meer, nog steeds wit maar iets beter.

04:06 Nederlands en Limburgs gesproken op school.

04:31 NL en Riffijns-Berbers thuis, met vader NL, met moeder gemengd, met broer/zus NL. Geen regels, heel slecht Riffijns, ouders begonnen op te hameren. Niet natuurlijk om dit te spreken omdat vader NL sprak. Moeder NL was slechter, dus riffijns. Op gevoel en onbewust dus.

07:10 hele witte school, mensen die accent nadeden. Op jonge leeftijd onzeker. Zo wuif je ook achtergrond weg.

07:40 marokkaans gammalagammalataal, dus werd een beetje weggestopt. Niet cool.

08:20 alle kinderen van een andere afkomst moesten naar de logopedist vanuit die school, onafhankelijk van het niveau van Nederlands.

09:30 op basisschool nooit interesse voor beide talen thuis. Het was zoals het was.

10:25 switch dat het niet is om te schamen maar om je voordeel uit te halen.

10:58 vanzelf zelfontwikkeling. Op middelbare school met meer mensen met andere afkomst, dus die gebruiken andere taal ook. Dan wil je zelf ook je moedertaal ontwikkelen.

12:05 taal en cultuur is niet meer iets dat ze weg zou laten.

12:20 voor bepaalde instanties is een bepaalde taal heel gunstig, maar sommige mensen interesseert het niet. Moedertaal lijkt niet een nuttige taal.

13:05 serieus genomen worden als nederlandse, marokkaanse wordt weggestopt.

13:28 juist nederlands limburgs. Juist laten bewijzen dat je echt nl bent dus niet marokkaanse op de voorgrond te laten treden als iemand erover begint bijv.

13:50 bijvoorbeeld tijdens colleges of lessen over midden-oosten oid discussiëren als nlzijnde. Woord Kech

15:20 aan het werk, dan spreekt iemand je aan in je moedertaal voor de weg. Kiezen welke taal, NL gaat beter maar dat voelt als verraad.

16:20 vraag over nationaliteit en wat is jouw taal, je eerste taal. Altijd toch wel Nederlands. Eerste taal is beste uitdrukkingstaal.

17:20 heel formeel bij onderzoeken over nationaliteit wordt er voor haar gekozen. Moedertaal als lastig concept.

18:45 gevoel dat als nederlands en moedertaal combineer over dingen die niet vertaalbaar zijn beter kunnen verwoorden. Soms voelt het leuker. Whatsapp en snapchat. Te maken met onderwerp.

20:25 makkelijker om te begrijpen wanneer mensen een taalfout maken. Taalkundige aspecten zijn logischer. Praktisch, extra taal.

21:15 voordelen tweetaligheid niet per se erkend. Onbewust in nl en België onderscheid in tweetaligheid verschillende tweetaligheid. Bepaalde talen niet goed erkend en daarom tweetaligheid ook minder serieus. Feller licht op tweetaligheid.

22:24 snapt onderscheid: westerse talen worden meer gebruikt, meer serieus genomen. Maar juist mensen moeten denken voorbij praktische gedeelte van tweetaligheid. Men wil economisch denken.

23:30 identiteit beïnvloedt de taal heel erg. Met de taal komt ook een andere persoonlijkheid mee. De Berberse ik is een andere dan de Marokkaanse.

24:30 sowieso trots, niet altijd even zeker, wel trots

24:45 niet echt geschaamd, wel eens een filmpje op basisschool en dan voel je je anders dus dan voel je je gek (anekdote)

26:20 bicultureel liever dan tweetalig. Taal en cultuur nooit los. Eigenlijk wel tweetalig en bicultureel iemand

26:45 in het algemeen is de meestgebruikte taal nederlands. In bepaalde contexten prettiger in een bepaalde taal. Verschilt per situatie.

27:30 hangt heel erg vanaf hoe marokkans/nederlands ze zich voelt. In Marokko meer nederlands. Hier hangt het ervan af

28:15 familie en vakantie marokko elk jaar. Riffijns-Berbers wordt dan gesproken
 29:00 als ze iets gaat kopen dan juist laten merken dat je marokkaans bent, want zodra je dat andere stijgt de prijs.
 31:10 waarden en normen zitten bij taal en cultuur verweven, onvertaalbaar, beïnvloedt identiteit en vormt je echt. Golfbeweging.
 32:15 kapitalistische wereld: wat kun je met bepaalde dingen, wat leveren ze op op de markt en hoeveel heb je eraan.
 32:45 misschien dat het ook verder gaat, ook het feit dat oosters is.
 33:39 vooroordelen ook invloed kunnen hebben, dus het is praktisch en gevoelsmatig bij elkaar.
 33:58 kinderen sws tweetalig
 34:23 blijven ontwikkelen in eigen tweetaligheid.
 34:36 denkt dat voordelen blijven groeien, kennis is steeds toegankelijker, is daar ook blij mee, veel leuke dingen over berbers, bewuster over worden en positiever allemaal.

Interview DPF – 00:33:20 – 09-03-2018

Kind van gastarbeiders uit Pakistan, in Nederland geboren. Tweede taal is Punjabi. Studeert Farmakunde. Nederlands met broers en zussen meestal, punjabi met ouders. Lokale taal uit regio in Pakistan.

Wonen met 9 broers en zussen, één pleegbroer vanuit familie. Op zijn 13de is de rest gekomen. Derde jongste. Veel familie erbij al en mensen uit huis. Thuis met zus en twee zusjes en ouders, anderen zijn vaak thuis. Komt uit Boxtel, Brabant. Geboren in Den Bosch. Ouders wonen ongeveer 40 jaar in Nederland. Kenden elkaar voordat hij naar NL ging, vader regelmatig terug, in Pakistan teruggekomen.

Met ouders vooral Punjabi, vroeger altijd NL met broers en zussen maar nu ook wel Punjabi. Belangrijk om taal te blijven spreken.

Bijbaantje als telefoniste voor verschillende bedrijven.

04:12 veel mensen met migratie achtergrond, zwarte school. 2 NLse kinderen op school.

04:46 één extra klas voor extra aandacht en extra taalbegeleiding.

05:23 meeste kinderen kregen extra taalbegeleiding, meeste kinderen konden tot hun vierde geen Nederlands. Nederlands leer je altijd wel.

06:30 vooral Nederlands, moest iemand anders met zelfde taal uitleggen.

07:18 iedereen hoorde er gewoon bij.

08:00 gaat automatisch maar zodra NL werd geleerd moest pakistaans blijven praten tegen ouders. Voor communicatie met familie ook.

09:30 pakistaanse tv thuis, nieuws of series in Urdu. Kan goed verstaan en redde maar niet moedertaal.

10:27 verbazing over kennis van het Nederlands.

11:00 moet wel thuis nl praten, niet op gehamerd maar moest wel. Ouders wilden dat eigenlijk toch niet

11:50 waarom spreek je geen nl thuis.

12:30 ik doe wat ik wil. Probeer engels te verbeteren dat wel.

13:15 minder common dan arabisch oid. Maar als je al zegt dat je punjabi praat zijn mensen nieuwsgierig. Je ziet het aan haar dus geen issue. Mensen uitleggen de tijd nemen

14:00 Vriendinnen voor de gein pakistaans leren. Probeert nooit roots te verbergen, hoofddoek en geloof staan los van cultuur. Ik ben heel open.

15:15 ik verberg het niet, ik praat niet zo met een accent. Niet verbergen.

15:55 thuis met familie en kennis meer het idee om je pakistaans te gedragen, in omgeving met autochtone mensen meer nederlands. Het gaat automatisch, geen knop.

16:50 normen en waarden verschillen en worden ook verschillend toegepast.

17:15 taalgebruik hangt af van situatie. Grapjes in Punjabi, is veel leuker. Op sociale media meestal nederlands of engels.

18:20 iets wat in de ene taal mooi gezegd kan worden, dat kan niet goed vertaald worden.

19:20 opleiding uitleggen in pakistaans is een stuk lastiger, lijkt snel farmacie. Vooral bij opleiding.

20:45 communiceren met familie in het pakistaans. Verder weet je meer, je hebt meer kennis. Kan zich redden in pakistan, kan zelfs alleen gaan.

21:50 merkt heel erg dat ze een opener persoon is, merkt in haar omgeving ook met anderen dat zij dat als voordele zien en opener zijn.

22:10 Soms moet je kiezen, andere normen en waarden qua culturen. Identiteitscrisis: wat ben ik nou? NL of Pakistaans. Tijdens rituelen merkt meer pakistaans.

23:30 Men is geïnteresseerd, ook van oh wat knap. Het is hoe het is. Je weet nooit in welke situatie iemand zit, komt ook door twee culturen. Iemand kan heel verschillend denken, dan ga je ook opener denken. Niemand linkt dat aan twee culturen.

25:25 trots op tweetaligheid. Schaamte op middelbare school (witter) gepest om achtergrond, moslim. Tegen hoofddoek werd wel opgekeken.

26:40 heel af en toe: waarom ben ik niet Nederlands? Omdat anderen het beschamend vonden. Niet uit haarzelf.

27:30 in pakistan meer pakistaans, met oma meer pakistaans. Verschil kan ook generatieverschil zijn, maar ook dat kan ook goed zijn, wel respect voor opas en omas.

28:40 zou kinderen tweetaligheid en bicultureel opvoeden, ook om te weten waar ze vandaan komen. Nooit vergeten waar ze vandaan komen.

Hou van nederlands en hou van pakistan.

30:00 kan ook begrijpen als mensen niet de tweetaligheid willen doorggeven om het een of ander.

30:33 punjabi omdat roots. Maar Engels is meer voor praktisch/kapitalistische redenen.

31:30 Mensen hebben beeld van Europa, dat het meest ontwikkelde continent is samen met amerika. Die talen helpen beter bij het vinden van banen etc, dat zou top zijn. Arabisch of Punjabi: wat heb je daaraan? Is dat met familie? Oh.. Mensen vinden carrière belangrijk.

32:36 eruropese cultuur is beste cultuur volgens meeste mensen. Engels of Duits dat is goed, maar Arabisch is goed en die cultuur kan nare invloed hebben. Dit komt door media alles.

Appendix C – Interview transcriptions complete

Interview DFF – 00:35:20 – 09-03-2018

Ambtenaar/projectleider bij de provincie. Altijd in Utrecht gewoond. Thuis Frans + Nederlands, twee nationaliteiten: NL en Zwitsers.
Enigskind. Moeder uit Zwitserland, vader uit Nederland. Moeder ook tweetalig opgevoed thuis. Moeder woont 45 jaar in NL. Woont niet meer thuis sinds 2014.
Witte basisschool gegaan, open en vrij, maar veel witte kinderen, ook middelbaar wit.

Nederlands met beide ouders, moeder praat Frans tegen haar. Frans soms met moeder maar niet heel consequent. Altijd Frans tegen haar gepraat, heel raar als ze Nederland praat. Geen regels voor het praten van een bepaalde taal met bepaalde ouder. Achteraf gezien hadden ze dat misschien wel gewild. Bewust Nederlands met beide ouders, wel regel Frans tegen oma.

Q1: *Kun je je herinneren of er bepaalde reacties waren op het feit dat er thuis twee talen werden gesproken?*

Ja ik kan me herinneren dat vriendinnetjes van mij altijd vonden, in mijn basisschooltijd, dat mijn moeder Frans was, toen dacht ik ‘nee, ik ben Zwitsers’. Vriendinnetjes wisten ook niet, kende ze vanaf de basisschool, die kwamen er pas op hun 16de achter dat mijn moeder ook Nederlands sprak. Ik moest altijd wel dat wat mijn moeder had gezegd vertalen voor mijn vriendinnetjes. Het was niet zo dat mijn moeder in het Nederlands tegen mijn vriendinnetjes sprak.

Maar niet echt negatieve reacties van je moet het veranderen of je moet meer Nederlands praten ofzo?

Nee helemaal niet. Wel af en toe in de supermarkt, dat mensen zo keken van “goh wat zeg je over mij?” Ik heb daar nooit zo erg bij stilgestaan, maar later als je dan in de krant ziet staan over moslims en het idee dat ze dan over jou praten. Toen dacht ik dat mensen dat bij mij misschien ook wel dachten, terwijl we het dan hadden over wat we zouden kopen bijvoorbeeld. Een meer non verbale negatieve reactie.

Q2: *Had dit soort reacties een bepaald effect op het gebruik van je talen?*

Ik vond het als klein kind verschrikkelijk om Frans te moeten praten, doe maar normaal dan doe je al gek genoeg. Op de middelbare school, toen ik merkte dat mijn Frans beter was dan dat van de rest, merkte ik pas hoe fijn ik het vond. Eerst dacht ik “wat heb ik eraan als ik dit alleen maar met mijn oma spreek.” Later veranderde dat.

Want was het vooral dat, wat je er stom aan vond, dat je niet wist waarom je het moest doen?

Nou ja het was vooral dat ik het stom vond dat ik anders was dan de andere kindjes in de klas en mensen. Dat mijn moeder altijd Frans tegen mij praatte. Als er dan een meisje uit Israël was, wiens moeder Hebreeuws tegen haar sprak, dan dacht ik: “hee, jij bent ook anders!” Mijn achternichte, haar moeder is Nederlands, maar zij spreekt het niet en vindt het altijd lastig dat ze niet met mijn oma kan communiceren.

Q3: *Voel je je vrij om over je tweetaligheid te praten als het onderwerp opkomt? En ook om het te gebruiken in sollicitaties en dergelijke?*

Jazeker. Ook omdat Paris echt een ijsbreker is. Mensen vragen daar altijd naar en die zeggen “wat een mooie achternaam, spreek je ook Frans, wat gaaf”. Vooral zo, dus dat is wel handig.

Dus ook dat je je in de schoenen van een Zwitser kunt zetten, of in die van iemand anders.
Ik vind het altijd leuk om, als het gaat over allochtonen, te zeggen dat ik ook allochtoon ben.

Q3: *Zijn er toch ook bewust situaties waarin je je tweetaligheid en biculturaliteit niet zo laat zien of op de voorgrond laat treden?*

Nou ja ik merk wel met de familie van mijn vriend, die woont in Noord-Oost Drenthe en voor hen is alles voorbij Zwolle al echt buitenland. Dus toen mijn vriend aankwam met: “ja ze is half-zwitsers” toen was het wel zo van: “oh ze is buitenlander hè.” Toen had ik wel zoiets van ja ik ben gewoon in Utrecht opgegroeid hoor. Daar merk ik dat het heel erg gezien wordt als opscheppen, als ik zeg dat ik Frans spreek en hoogopgeleid ben. Daar begin ik er niet zoveel over.

En in Zwitserland bijvoorbeeld, dat je dan half Nederlands bent?

Ik ken daar vooral mijn familie, maar daar merk ik wel dat mijn aangetrouwde tante iets zegt in de richting van “in Nederland is het heel anders, dus je kunt het je niet voorstellen.” Dan denk ik: “ja zal wel, je hebt ook gelijk.”

Q4: *Heb je weleens het gevoel gehad dat je moest kiezen tussen je twee talen of twee culturen? Of dat er voor jou gekozen werd?*

Ik heb wel vaker onderzoeken gedaan, ook over je Europese identiteit en dergelijke. [...] dat ik wel zoiets had dat ik me primair verbonden voel met de stad Utrecht, daarna iemand uit de stad Genève, dan een Nederlander, dan een Europeaan en als laatste pas Zwitser. Daar is namelijk een heel groot verschil tussen mensen in de bergen en de steden. Echt kiezen dat ik dan het gevoel had dat ik de ene moet laten zitten, dat niet. Weleens in de familie dit soort discussies gehad en dat die tante dan zei: “ja maar als je moest kiezen, dan zou je wel Nederlands kiezen, toch?” En dat ik zei: “ja tuurlijk, want ik ben daar opgegroeid en ik woon daar. Maar ik voel me wel ook Zwitsers.” En dat zij zei: “ja maar je bent niet echt Zwitsers, want je bent hier niet opgegroeid.” Dus dat is naar mijn moeder en naar mij wel dat ze zegt dat we primair Nederlands zijn en daar niet echt horen.

Terwijl je bent wel echt Nederlands-Zwitsers opgevoed natuurlijk, want met een taal komt altijd een cultuur.

Inderdaad. Dat merk ik wel in mijn werk als ambtenaar heb je natuurlijk ook een groot stuk integriteit, daar ben ik best wel kritisch op. Ik ben niet zo heel vrijdenkend als sommige leeftijdsgenoten. Misschien ben ik in sommige kwesties wat conservatiever, wat netter. Dat komt denk ik ook wel omdat ik enig kind ben, ik ben altijd best wel een braaf meisje ben. Ik merk ook bij mijn neefje en andere familieleden, die zijn ook best wel lief en braaf. Je hebt natuurlijk ook Zwitserse mensen die helemaal niet lief en braaf zijn, maar in onze familie is dat wel.

Q5: *Gebruik je ook beide talen op schrift of sociale media door elkaar?*

[...] Ik kan Frans, Nederlands en Engels niet uit elkaar houden. Als ik een boek lees, dan kan ik daarna niet meer weten in welke taal het geschreven was. Dat gaat heel onbewust. Frans schrijven vind ik wel wat lastig.

Als je spreekt of schrijft in het Frans, heeft het dan ook te maken met het onderwerp waarover je schrijft of spreekt?

Ik heb niet dat ik bepaalde onderwerpen link aan een bepaalde taal. Praten over familie in Zwitserland gaat wel beter in het Frans, dan moet ik even denken hoe je dingen in het

Nederlands zeg. Datzelfde heb ik met mijn werk, dat zou ik moeilijk uit kunnen leggen in het Frans.

Q6: *Als je als toerist in Zwitserland bent, probeer je je dan ook meer Zwitsers te gedragen?*

Ja ik probeer dan wel meer Frans te praten. En als ik dan Nederlanders tegenkom dan denk ik altijd: “ik hoor niet bij jullie.” Mijn vader switcht dan ook naar Frans. Terug op het vliegveld, als je de eerste Nederlanders weer hoorde, dan wist je dat de vakantie over was. Dat gaf ook meteen weer een heel ander gevoel.

Q7: *Wat zijn voor jouw gevoel de voordelen van jouw tweetalige en biculturele opvoeding?*

Ik merk wel dat ik heel open-minded ben. Dan is het weer de vraag of dat aan de tweetaligheid ligt of aan mij als persoon. Ik merk ook dat ik andere talen heel gemakkelijk oppik, ik ben heel gevoelig voor taal. Ook bijvoorbeeld in het Engels, dat ik meer mocht doen omdat mijn Engels heel goed was. [...] en ik merk wel dat ik nu ook dat mensen meer dingen in het Frans zeggen. Ik vind het vooral ook leuk als mensen ernaar vragen, maar probeer altijd op te letten dat ik er niet mee opschep. Ik vind het ook leuk om te laten zien dat ik goed Frans spreek. Ik pak dingen makkelijk op, ben heel geïnteresseerd in heel veel dingen, en ik sta open voor alle onderwerpen. Dat heeft ook te maken met niet alles in één hokje stoppen, je ziet altijd twee kanten in een verhaal. Dat komt denk ik ook wel door die tweetaligheid.

Wat denk je dat in het algemeen de voordelen zijn van een tweetalige opvoeding? Welke dan ook?

Ja dat je van twee perspectieven uit opgroeit, twee kanten van een medaille ziet en weet dat het ook op een andere manier kan. En dus niet zo, wat je nu een beetje meemaakt, wat wij doen is goed en iedereen moet zich er maar naar vormen. Dat is helemaal niet zo. [...] Ik kan me zeker voorstellen als je bijvoorbeeld uit het Midden-Oosten komt, ik vind dat heel interessant omdat de cultuur daar echt heel anders is. Nederland en Zwitserland dat gaat nog, dat is wel redelijk hetzelfde. Het lijkt me heel tof als je half Marokkaans, half Nederlands bent.

Q8: *Denk je dat een tweetalige opvoeding, welke dan ook, in Nederland op dezelfde manier erkend en gezien wordt?*

Nee nee nee nee, er zit echt een megaverschil tussen of je Turks of Marokkaans Nederlands of Spaans of Zwitsers Nederlands bent. Binnen de Westerse wereld is het oké, maar daarbuiten is het echt heel anders. Ik was een keer in een situatie waarbij ik met veel mensen van verschillende achtergrond aan tafel zat, toen werd er gezegd: “ja je ziet maar weer he, zitten maar twee autochtonen aan tafel.” Toen zei ik: “nee, ik ben ook allochtoon.” Toen werd er letterlijk gezegd: “ja, maar jij bent westers allochtoon, dat is anders.” Toen vond ik dat ook heel raar dat dat gezegd werd. Ik was toen 15 en ben er heel hard tegenin gegaan, ook omdat er werd benoemd dat ik een hogere opleiding had en dergelijke.

Ik vind dat daar heel anders mee omgegaan wordt. Ook op basisscholen, er waren best veel kinderen die tweetalig opgevoed werden, want alle kinderen uit het ‘blijf-van-mijn-lijf-huis’ gingen naar onze basisschool. Dus vaak een aantal niet-blanke kindjes, maar die kwamen bijvoorbeeld uit Servië of Polen, daar had ik wel een band mee omdat zij ook een andere taal spraken met hun moeder, maar ik merkte wel een verschil. Het scheelt ook dat ik twee hoogopgeleide ouders heb en een moeder die goed Nederlands spreekt, in plaats van dat ze het niet spreekt. Ik vind hoe er nu in Nederland, maar ook in Europa, wordt omgegaan met moslims vind ik heel erg om te zien. Dan denk ik echt: “Ja hallo doe even normaal.” Wat ik net ook zei, dat ze dan op straat Arabisch of Turks met elkaar spreken, dat er gelijk naar

gekeken wordt. Of dat dan zit in de taal, of de cultuur of het beeld dat er nu omheen zit. Het is gewoon niet oké. Als er mensen Engels spreken dan kijk je er ook niet anders naar.

Q9: *Ben je trots op je tweetaligheid, heb je het gevoel dat je er trots op mag zijn.*

Ja, al verschilt het ook tegen wie ik het zeg. Ik vind ook dat ik er trots op mag zijn. Ik heb ook het gevoel dat die mensen slimmer zijn. Heel makkelijk kunnen relativiseren, twee kanten kunnen zien, dat vind ik heel belangrijk. Ik merk aan de mensen om mij heen die ook tweetalig zijn opgevoed dat die heel erg op de ander zijn gericht. De gast is altijd koning en alles voor de ander en dergelijke.

Q10: *Heb je je weleens geschaamd, of beschaamd laten voelen?*

Ja heel erg toen ik naar de basisschool werd gebracht door mijn moeder en ze Frans tegen me ging praten. Zeker omdat mensen het niet wisten. Wat ik daar erg in vond was dat ze mijn moeder op een andere manier zagen dan ze is.

Q11: *Zou je zeggen dat je je identificeert als tweetalig en bicultureel iemand?*

Ja tweetalig wel, bicultureel weet ik niet. Ook omdat de Zwitserse cultuur zo divers is. [...] ik ben in het Nederlands wat kritischer dan in het Frans, ook omdat de taal daar niet helemaal eigen is. Ruzie maken in het Frans vind ik echt moeilijk.

Q12: *Zou je je kinderen tweetalig opvoeden?*

Ja, zou ik wel willen, alleen vind ik het lastig. Mijn moeder heeft enorm veel discipline, ze heeft altijd gezegd dat het heel moeilijk was bij mij omdat ik enorm tegenstribbelde. En je moet wel de taal 100% beheersen, dat heb ik niet helemaal. Dan vraag ik me af of ik het zou kunnen. Ik vind het wel heel belangrijk en Bart zou het helemaal top vinden. Engels zou ik niet doen omdat je wel echt native speaker moet zijn, wat ik niet ben in het Engels.

Q13: *Denk je dat de voordelen zullen blijven groeien naarmate globalisering en internationalisering toenemen?*

Ik denk dat het twee kanten op kan gaan, het gaat of die kant op, maar ik zie ook steeds meer nationalisering. Als de Wilders en Baudets het overnemen, dan gaat het niet gebeuren. Ik vind het echt eng als ik kijk naar het verschil tussen West en de rest. Je mag blijkbaar niet trots zijn als je Nederlands Marokkaans bent, want er wordt dan gezegd: ja maar je bent meer Turks.

Interview DSM – 00:26:10 – 02-04-2018

20 years old, geboren in Vlissingen, opgegroeid in Middelburg.

Gezin van 6, 1 zus, broer en zusje. Uit Nederland, moeder uit Castilië in Spanje. Moeder woont 26 jaar in Nederland, woont niet meer thuis, heeft in Middelburg, Utrecht en Leeuwarden gewoond.

Overwegend witte basisschool en middelbare school. Middelbare school havo/vwo witter dan mavoafdeling. Nederlandse school.

Nederlands met iedereen, soms Spaans met mama. Verschilt of hij ook terugpraat tegen moeder. Vroeger moest hij naar Spaanse les met mama, dat was vreselijk. Taal is zowel gevoelsmatig als praktisch, belagrijk om te onderhouden.

Q1: *Kun je je herinneren of er bepaalde reacties waren op het feit dat er thuis twee talen waren?*

Ja, heel vaak. Positieve reacties en grapjes. Dat het cool was en superhandig. Mensen waren jaloers omdat ik beter was in Frans op de middelbare school omdat ze het wijten aan mijn Spaanse achtergrond. In Spanje maakten ze grappen over half Nederlands, met Amerikaans accent Spaans praatte. Maar het scheidt wel dimensie in een persoon denk ik.

Waren er ook weleens negatieve reacties van docenten bijvoorbeeld?

Ja, ik denk wel een beetje stereotypering van Spaanse cultuur, luiheid en rustig werken, dat heb ik vaak gehoord [...] Weet niet of het als grapje is bedoeld of niet.

Beetje reactie op cultuur, niet alleen taal.

Ja.

Q2: *Hadden die reacties een bepaald effect op het gebruik van je talen?*

Misschien minder. Wat wel altijd is, is als ik zeg dat ik Spaans spreek, willen ze dat ik iets in het Spaans zeg, maar dat wil ik ook nooit. Dan voelt het als een act ofzo.

Had je wel het idee dat mensen ervoor open stonden dat er thuis twee talen en culturen waren?

Ja, mensen vonden het enerzijds heel leuk maar soms ook moeilijk. Ik weet niet of dat te maken heeft met persoon of cultuur, maar wel dat we laat aten en dergelijke en dat het een beetje chaotisch ging. [...] De talen waren wel leuk en interessant en goed.

Q3: *Voel je je altijd vrij om over je tweetaligheid en twee culturen te praten?*

Ja ik heb wel soms het idee dat mensen denken dat ik ermee wil opscheppen, maar dat is meer omdat ik het leuk vind om te zeggen. Er zit wel een bepaalde mate van, niet trots, maar wel geluk dat ik dat heb meegekregen. Maar niet dat ik me dan bevoorrecht voel of beter dan anderen.

Q4: *Zou je het gebruiken in je voordeel in sollicitaties, op je CV, als voorbeeld, dat soort dingen?*

Ja ik denk het wel, omdat het, wat ik zeg, een extra dimensie scheidt in bepaalde opzichten. Het is volgens mij ook wetenschappelijk bewezen dat bij mensen die tweetalig opgevoed zijn, dat bepaalde hersengebieden daar beter functioneren.

Q5: *Zijn er ook situaties geweest waarin je het gevoel had dat je moest kiezen tussen beide talen of culturen?*

Ja alleen als ik in Spanje ben eigenlijk. Aan de ene kant wil ik dan wel Spaans spreken, maar Nederlands is makkelijker. Dus ga ik dan voor het gemak, of voor meer moeite doen en grotere kans op falen.

Heb je dan het gevoel dat je zelf mag kiezen, of dat er gekozen wordt?

Nee er wordt wel gekozen voor je. Omdat mensen er wel vanuit gaan dat je gewoon goed Spaans spreekt.

Dus dan wil je het voor die mensen wel in het Spaans doen, maar dan ben je bang dat het voor die mensen niet goed genoeg is?

Ja.

Maar dit is niet als je in Nederland bent, dat mensen dan zeggen nou je moet alleen maar Nederlands zijn, of je moet je Nederlands gedragen.

Nee dat niet per se.

Q6: *Gebruik je beide talen weleens op schrift of sociale media? Snapchat, whatsapp?*

Nee.

Never? Ook niet mensen volgen, whatsapp zoiets?

Ik kijk wel soms op youtube spaanse video's. En ik luister Spaanse muziek.

Whatsapp je weleens met je moeder in het Spaans?

Ja dat wel, en bellen ook. [...] dat heeft vooral te maken met dat ik Spaans wil praten. Ik kan alles beter in het Nederlands uitleggen. Voor mijn moeder wil ik alles in het Spaans doen, want het lijkt mij prettiger voor haar.

Q7: *Wat zijn voor jou gevoel de voordelen van jouw tweetalige of biculturele opvoeding?*

Dat je misschien als interessanter wordt gezien. Het feit dat je twee talen spreekt, maakt dat je de vrijheid hebt om in Spanje te integreren als je zou willen, of een Spaanstalig land.

Taalbarrière is iets heel groots, dat heb je dan niet.

Wat zijn voor je gevoel de voordelen van een tweetalige opvoeding in het algemeen?

Je hebt van meerdere culturen dingen meegekregen, dus je hebt een iets breder beeld, je kunt iets genuanceerder kijken want je kunt beter relativiseren. Je kunt dingen van twee culturen combineren.

Zijn er ook nog wat praktischere voordelen die je zou kunnen noemen over tweetaligheid in het algemeen?

Meer vrijheid om te reizen naar bepaalde landen, omdat je twee paspoorten hebt. In Spanje zijn dingen goedkoper.

Die voordelen die je noemt, heb je het gevoel dat die genoeg erkend worden, dat iedereen die ziet?

Ja ik denk het wel.

Q8: *Hoe denk je dat dat zit bij mensen die ook tweetalig zijn opgevoed, maar dan met Marokkaans, Turks of Arabisch bijvoorbeeld? Denk je dat de voordelen op dezelfde manier erkend worden?*

Ik denk dat dat wel moeilijk is omdat er een grotere groep Marokkaanse mensen in Nederland is, dus die cultuur drukt meer door in de samenleving dan de Spaanse cultuur.

Maar verzwakt dat het algemene voordeel van tweetaligheid?

Ik denk dat het daar meer als iets normaal is dat je tweetalig bent, minder als iets bijzonders.

Maar dat betekent niet per se dat het niet als een voordeel gezien kan worden.

Nee. Maar misschien bij hen ook in het nadeel. [...] Marokkaanse mensen en dergelijke zijn meer crimineel, of dat wordt in de media meer belicht. Mensen denken in hokjes, dus dan gaat het automatisch zo. Wat ik eerder zei over dat Spanjaarden lui zijn en mensen dat ook bij mij denken. Dat is op zich niet negatief, maar criminaliteit is weer een stapje verder dus in dat geval hangen mensen het labeltje aan je. [...] Taal is cultuur.

Q9: *Ben je trots op het feit dat je tweetalig bent en bicultureel?*

Ja.

Heb je ook het gevoel dat je daar trots op kunt en mag zijn?

Ja.

Q10: *Maar heb je je ook weleens geschaamd voor je tweetaligheid of je twee culturen?*

Nee, ja misschien wel voor de Nederlandse. Omdat het wat suffer is, wat minder losse eindjes hier. Dat is ook wel omdat je er vandaan komt.

In Nederland heb je dan dat beschaamde gevoel over Nederland? Of ook in Spanje.

Ja in Nederland, ook in Spanje.

Heb je weleens gehad dat mensen je beschaamd hebben laten voelen over je twee culturen?

Ja, maar dat gebeurde meer in Spanje. [...] als buitenlander, niet per se iets specifiek.

Dat je je schaamt om buitenlander te zijn?

Ja, of dat je niet precies alles weet, of in ieder geval dat zij dat idee hebben. [...] maar ik denk dat dat ook heel veel te maken heeft met wie ik ben als persoon, niet per se met de cultuur.

Q11: *Identificeer je jezelf als een tweetalig en bicultureel iemand?*

Niet op dit moment. Ik denk dat dat makkelijk veel meer kan zijn. Op dit moment ben ik veel meer met Nederlands bezig.

Dus op dit moment ben je veel meer Nederlands en identificeer je je meer met de Nederlandse cultuur?

Ja ook weer niet. [...] ik voel me niet per se meer Nederlands, maar ik denk dat ik sowieso meer Nederlands ben.

Q12: *Verschilt het wel per situatie met welke taal of cultuur je je identificeert? Zijn er bijvoorbeeld wel situaties in Nederland waarin je je meer Spaans voelt of andersom?*

Ja. In Nederland is het toch wel meer op feestjes, dan voel ik me toch meer Spaans. Daar mis ik dan iets. Dat mensen in Spanje op straat leven, dat zie je hier niet echt. In Spanje is het bijvoorbeeld met hutten bouwen, dan zijn wij degenen die iets aan het doen zijn. Dit kan ook aan de persoon liggen.

Je voelt je in ieder geval niet in elke situatie hetzelfde m.b.t. de twee talen en culturen. Je identificeert je wel als een tweetalig en bicultureel iemand.

Ja. Maar met het Spaanse moet ik er wel een beetje aan werken om dat omhoog te krikken.

Zijn er wel situaties waarin je expres denkt: nu wil ik extra Spaans zijn, of in ieder geval niet Nederlands?

Als ik mensen hoor praten en ik vind het vervelend, dan wil je niet met hen geïdentificeerd worden. Of op vakantie, dan wil je niet geconfronteerd worden met thuis en de taal van thuis. Als je de Nederlanders hoort in Spanje, dan hoor je daar niet bij.

Q13: *Zou je je eigen kinderen ook tweetalig of bicultureel willen opvoeden?*

Ja, als dat zou kunnen ja. Ik weet niet of ik het zou gaan forceren.

Q14 *Denk je dat de voordelen en erkenning van tweetaligheid en biculturaliteit zullen blijven groeien naarmate globalisering en internationalisering toenemen?*

Ik denk dat het steeds meer wordt erkend omdat culturen steeds meer op elkaar gaan lijken, niet omdat culturen meer geaccepteerd of gewaardeerd worden. Culturen versmelten meer met elkaar, er komt sowieso meer connectie tussen mensen, dus de versmelting zal wel sneller gaan dan.

Heb je niet het gevoel dat het juist ook uit elkaar gaat door wat er allemaal gebeurt in de media en hoe er over andere mensen gepraat wordt, dat het ook juist meer uit elkaar gaat?

Nou, meer in grote lijnen naar elkaar toe. Niet per se qua land. [...] wel meer uit elkaar, mensen worden meer naar de groep en in zichzelf getrokken en groepen meer van elkaar afgezet.

Interview DEM – 00:23:24 – 08-03-2018

26 jaar oud, phd onderzoeker geneeskunde. Geboren in de VS, naar Nederland toen hij 4 was. Vanaf 6de permanent. Nederlands en Engels moedertalen.

Enigskind, moeder NL vader Amerikaans. Eerst in VS gewoond, vader werkte daar, toen naar NL gekomen. Ontmoet in NL tijdens bezoek van vader, tijd in NL gewoond, toen in VS.

Gescheiden 8 jaar geleden, vader in VS nu net weer in NL. Nu ook NLse nationaliteit.

Gewoond in Los Angeles, Lisse en Utrecht.

Witte basisschool, voornamelijk nederlands gesproken. Middelbare school tweetalig onderwijs Nederlands Engels.

Sprak in VS thuis NL en buiten Engels om ook NL te leren. Toen in NL werd dat omgedraaid naar Engels thuis – makkelijker voor vader. In VS allebei ouders NL met hem. Redelijk consistent. In NL met vader Engels, alleen met moeder NL. Geen regels, gevoelsmatig en praktisch gecombineerd. Beter met vader EN en met moeder NL.

Q1: *Kun je je herinneren of er veel reacties waren op het feit dat er bij je thuis twee talen werden gesproken? Mag negatief of positief.*

Nee, nooit echt dingen over gehoord ofzo. Het was meer dat het opviel op school dat ik beter Engels kon. Maar verder hebben we er nooit echt iets over gehoord.

Q2: *Dat had dan verder ook niet echt een effect op het gebruik van je talen?*

Ik denk dat het meer vanuit mezelf was als ik in het dorp was met mijn vader dat ik het fijner vond als mensen ons Nederlands hoorden praten, omdat ik het raar vond om Engels te praten in een Nederlands dorp. Dat kwam meer uit mezelf.

Q3: *Verder had je wel het idee dat mensen ervoor openstonden dat er thuis twee talen werden gesproken?*

Oh ja hoor.

Q4: *Engels is best wel een geaccepteerde taal, maar toch wil ik vragen of je je vrij voelt om te praten over je tweetaligheid in allerlei contexten, of je het gebruikt op je CV, sollicitaties en dergelijke?*

Ja, daar heb ik helemaal geen bezwaar tegen. Het is niet alsof ik er echt de nadruk op leg ofzo, ik heb ook nooit echt hoeven solliciteren, maar niet echt situaties specifiek. Ik zie het meer als een voordeel.

Je zou het dus ook eerder als een voordeel gebruiken dan wegmoffelen?

Nee het is juist superhandig met presentaties, teksten en schrijven. Ik zou het dan niet wegmoffelen.

Q5: *Zijn er toch bewust situaties waarin je je tweetaligheid niet zo op de voorgrond laat treden of juist wel?*

Ik ben wel naar Marokko geweest, toen heb ik niet echt laten zien dat ik Amerikaan was. Dat leek me niet heel handig.

Als toerist zou dat misschien het geval zijn.

Ja precies, dat is niet zo handig om te laten zien in bepaalde tijden.

Q6: *Zijn er situaties waarin je het gevoel hebt, hebt gehad of hebt gekregen dat je moest kiezen tussen je twee talen?*

Nee.

Ook niet dat er voor jou gekozen werd? Bijvoorbeeld wat je zei dat je dan in het dorp het gevoel hebt dat het beter is als je Nederlands praat met hem.

Nee, daar heb ik niet echt een gevoel bij, het is gewoon wat automatisch is en handig is.

Q8: Schrift

De systeemsettings van de computer zet ik in het Engels, net als boeken lees ik ook liever in het Engels, dat vind ik lekkerder.

Heeft het nog te maken met wie je praat of over welk onderwerp je praat, in welke taal je dat doet?

Nee, het is meer met wie ik praat, niet waarover.

Q9: *Ben je trots op het feit dat je tweetalig bent opgevoed? Is het iets waar je trots op kunt zijn?*

Ja, ik vind dat wel iets goeds dat ik tweetalig ben opgevoed, niet alleen qua cultuur maar meer qua talen, ik vind het wel goed om meerdere talen te beheersen. Dat heeft niet per se met nationaliteit te maken, maar meer het feit dat je meerdere talen goed kan spreken, dat maakt contact met meer mensen makkelijker.

En als je de cultuur ook in acht neemt, ben je ook trots dat je deels Amerikaans bent? Merk je daar veel van qua stereotypes?

Ik vind dat moeilijk in te schatten omdat ik me heel erg Nederlands voel omdat ik hier ben opgegroeid. Als ik op bezoek ben in de VS voel ik me wel heel erg op mijn gemak, maar het is niet dat ik me heel erg identificeer met de gemiddelde persoon daar. Ik vind mezelf niet een typische Amerikaan. Ook geen typische Nederlander, maar je zit er altijd tussenin. Het is wel dat ik vooral de culturele invloeden van hier heb meegekregen. [...] Het wisselt natuurlijk ook per groep, want ik ben niet trots op de gemiddelde Amerikaan op tv. [...] ik zie het meer als individuen dan als stereotype om trots op te zijn.

Q10: *Ik maak hier een beetje uit op dat je je meer met het Nederlands en de Nederlandse cultuur identificeert?*

Ja, dat klopt wel. [...] Er zijn wel wat dingen waar ik minder aan vasthoud dan de gemiddelde Nederlander, ik vind dat je wel op mag vallen en trots mag zijn op iets wat je goed kan. Maar ik denk dat dat ook meer persoons- dan cultuurgebonden is.

Q11: *Voel je je altijd in elke situatie evenveel Nederlands als Amerikaans?*

Nee, denk het niet. [...] Onder Nederlanders voel ik me wel meer Nederlands, maar als ik in het buitenland op vakantie ben dan denk ik dat ik me wel meer Amerikaans voel gewoon puur vanwege het gebruik van de taal en het gemak van praten met andere mensen. [...] Dan identificeer je je toch wel meer daarmee puur omdat je klinkt als een Amerikaan. Ik kan makkelijker uit mijn woorden komen in het Engels omdat ik Amerikaan ben.

Q12: *Wat zijn voor jouw gevoel de voordelen van een tweetalige opvoeding?*

Ik denk dat het voornamelijk een voordeel is dat je de mogelijkheid hebt om je op meerdere manieren en plekken uit te drukken. Ik denk dat het heel nuttig is, zeker met een universeel bruikbare taal zoals Engels of Spaans, dat dat gewoon, dat je het daarmee wel makkelijker maakt om vrienden te maken, mensen te ontmoeten en te leren van die situaties. En ik vind het gewoon heel fijn dat ik me goed kan uitdrukken in het Engels op papier en met presentaties enzo.

Denk je dat die voordelen ook genoeg erkend worden? In het algemeen?

Tweetalige opvoeding is inherent aan ouders van verschillende afkomsten, dus die realiseren het zich en zien er de voordelen van, maar ik weet niet echt hoe andere mensen er rekening mee kunnen houden.

Q13: *Denk je dat dit anders zou zijn als het ging om tweetaligheid met niet-Westerse talen?*

Denk je dat er verschillen bestaan tussen de voordelen en hoe deze erkend worden?

Ik denk het wel ja. Niet-Westerse talen worden gewoon een stuk minder als internationaal communicatiemiddel gezien, tenzij je echt richting het Chinees gaat. Verder denk ik dat het niet echt erkend wordt omdat die banden en uitwisselingen een stuk minder zijn. Mensen gaan niet echt voor langere periodes naar Marokko of hebben zakenpartners in Marokko of wat dan ook. Ik denk dat daar een wezenlijk verschil in zit met hoe dat nu wordt gezien.

Denk je dat er ook nog een soort cultureel verschil in perceptie zit?

Ik denk wel dat er een duidelijk verschil zit tussen het Engels, Frans, Duits als tweede taal vanuit ons gezien en alle andere talen. Dan wordt het gezien als jezelf afkaderen. Als ik een familie Marokkaans hoor praten, dan denk ik: "oh die zijn met hun eigen dingen bezig." Terwijl als ik mensen Engels hoor praten, dan denk je dat ze buitenlandse studenten zijn of dat ze uit Engeland komen. In die zin is het wel een ander oordeel wat je erover velt.

Q14: *Zou je je eigen kinderen ook tweetalig opvoeden?*

Ja, eigenlijk wel, lijkt me leuk.

Q15: *Denk je dat de voordelen en erkenning van tweetaligheid zullen blijven groeien naarmate globalisering en internationalisering toeneemt?*

Ja ik denk dat er op een gegeven moment steeds meer één voertaal gaat worden, dat is er nu al een beetje, maar ik denk dat je niet meer wegkomt met iemand maar één taal aanleren in een land. Dat kan eigenlijk gewoon niet meer. Je moet een internationale voertaal hebben, want je kunt niet beperkt blijven tot je eigen taal in je eigen land.

Interview DFaF – 40 min – 11-03-2018

31 jaar, werkt als ambtenaar bij het traineeship voor statushouders voor de gemeente amsterdam. Geboren in Iran, dat is vaderland. Opgegroeid met Nederlands en Farsi, spreekt ook Engels.

Vader, moeder, broertje in '91 naar Nederland gekomen. Toen was ze 4 jaar. Woont samen in Amsterdam. Heeft eerder in Den Bosch gewoond tot 4 jaar geleden. Woont sinds 2014 in Amsterdam. 2 ooms + 2 kinderen + 4 kinderen, andere heeft 1 kind. Gezamenlijk allemaal gekomen, maar opa is geremigreerd.

Sprak met ouders Farsi, met broertje Nederlands omdat hij in Nederland geboren is en slechthorend is. Ééntalige opvoeding werd geadviseerd. Geen regels voor talen maar automatisch Farsi vanwege beter begrip en gevoelsmatig. Veel codeswitching. Zat op een witte basisschool, zwartere basisschool. Op de basisschool werd absoluut alleen Nederlands gesproken.

Q1 Kun je je herinneren, voornamelijk in je schooltijd, of er bepaalde reacties waren op het feit dat je ergens anders vandaan kwam en dat er thuis twee talen werden gesproken?

Ja op mijn eerste basisschool herinner ik me dat nog goed, ik was vier en werd in groep 1 gezet om de taal te leren. Daar werd bij binnenkomst ook bij stilgestaan, dat er zoiets gezegd werd over “deze spreekt nog niet zo goed de taal”. Volgens mij heb ik toen ook twee keer groep 1 gedaan en toen mocht ik wel door naar groep 3.

Er was wel een moment om stil bij te staan dat er een vluchtelingengezin in de wijk was komen wonen en dat ik op die school gezet werd en dat ze even gingen uitproberen hoe dat ging.

Zou je zeggen dat het specifiek negatieve reacties waren of meer zo van: “een apart geval”.
Ik was natuurlijk heel erg jong, maar ik denk dat mijn ouders het hebben ervaren als ‘de ander’. Zij moesten er wel aan wennen dat er gezegd werd van: “zij zijn anders”.

Waren er, dat je je kunt herinneren, ook op een later moment reacties van klasgenoten, vriendjes vriendinnetjes, leraren en dergelijke?

Over taal of in het algemeen?

Mag ook over bijvoorbeeld cultuur of in het algemeen, ik neem aan dat er wel iets van Iraanse cultuur was.

Wat ik nog goed weet is dat wij gewoon effectief minder geld te besteden hadden dan de meeste klasgenoten. Tweede basisschool was dit, die jaren, toen kwam er een switch, toen moesten we verhuizen naar een nieuw toegewezen huis. We mochten geen keuze maken maar mochten er wonen zolang we wilden. Wat ik daar nog van weet is dat er met de buurt over gesproken is: “willen jullie dat hier vluchtelingen komen wonen?” Dat de gemeente heeft gezegd: “we gaan het met dit gezin proberen in deze wijk, kijken hoe dat valt.” Dat is ook nadrukkelijk zo gezegd. Het pittigste was dat je geen keus kreeg. [...] je begint eigenlijk weer opnieuw in een nieuwe wijk, dat voelde traumatiserend alsof je verplicht je huis uit moest en verplicht naar een nieuwe school.

Een nieuwe wijk en ze gaan het met ons proberen, dit betekende dus dat je ook wel een hoop scheve gezichten kreeg. En ik moest dus naar een nieuwe school, waarvan ik de docent heel leuk vond, maar het was even wennen met de leerlingen. Vanaf groep 6 was er een schoolfusie met een redelijk witte school en toen werd het interessant. Wat ik daar nog van weet is dat ik geen merkkleding droeg, dat ik vaak dezelfde kleding aanhad, dat ik geen

zakgeld kreeg voor kleding, dat ik schoenen kreeg van een budgetwinkel. Voorheen had ik daar nooit bij stilgestaan. Dat werd toen wel een issue. Tot dusver dat ik zelfs bij een vriendinnetje aan het spelen was, dat die ouders zeiden: “jouw ouders vinden kleding niet zo belangrijk hè? Die besteden hun geld liever aan iets anders.” Dat herinner ik me nog heel erg goed, dat was zo pijnlijk. Dat weet ik nog wel goed en qua taal, die heb ik heel snel geleerd. Dus ik kan me niet.. Ik schaamde me wel heel erg voor mijn vader, omdat hij de taal heel slecht sprak, dus als ik met hem boodschappen ging doen of naar de Gamma, schaamde ik me enorm voor hoe hij probeerde met de caissière te communiceren, of dat hij probeerde af te dingen. Zoiets vaags. Met mijn moeder heb ik dat nooit gehad, maar met mijn vader altijd.

Q2: *Dit soort situaties, reacties, ervaringen.. Hadden die een bepaald effect op hoe jij zelf aankeek tegen die twee talen, die twee culturen, en hoe je het ging gebruiken? Dat je het ene bijvoorbeeld meer ging gebruiken dan het andere?*

Ja absoluut, ik heb me echt wel vanaf groep 8 t/m einde MAVO echt verzet tegen Farsi. Mijn vader wilde ook echt dat ik wilde lezen en schrijven, daar heb ik zoveel ruzie over gemaakt echt dat ik zei: waarom zou ik? Wat heb ik eraan, ik woon in Nederland, mijn vriendinnen zijn Nederlands, ik wil gewoon lekker de stad in op zaterdag. Daar heb ik over lopen rellen tot het moment dat ik van die lessen af mocht. Het ging dus niet zozeer over de situatie thuis, maar echt over dat ik dat lezen en schrijven móést leren. Nu ben ik 31 en heb ik heel veel spijt kan ik je vertellen.

Heeft misschien ook iets te maken met in het algemeen de leeftijd dan en..?

Wie verzint ook dat je op zaterdag naar school moet, misschien had het net zo goed Duits kunnen zijn maar ligt het ook aan op zaterdag les. Wie verzint dat.

Q3: *Je had dus niet echt het idee dat mensen ervoor open stonden dat er bij jou thuis twee talen worden/werden gesproken? Ik weet niet of dat klopt, stonden ze er juist wel heel erg voor open?*

Ik kan me niet herinneren dat er mensen zijn die daar echt opmerkingen over hebben gemaakt, veel meer over geldkwesties en dat soort dingen ging dat. Met mijn vader heb ik wel ervaren dat als ik met hem buiten de deur kwam en hij trok zijn mond open dat het een schande was wat eruit kwam, dat vond ik zeer beschamend. Wat ik nog wel weet is dat docenten daar wel moeite mee hadden. Ik stond altijd 1-0 achter in hun ogen op het gebied van presteren op school.

En dat kwam dan door?

Dat ging verder dan taal. Ik ben echt waar in groep 6, 7, 8 ontzettend gediscrimineerd door het feit dat ik vluchteling ben, door mijn docenten.

Dat geeft dus misschien wel aan dat men er vanuit school niet echt voor openstond.

Nee vanaf school werd daar geen extra aandacht aan besteed, geen rekening mee gehouden. Integendeel, ik werd altijd 1-0 achter gezet. En ik zag daar ook een verschil in tussen migrantenkinderen en vluchtelingenkinderen. De migrantenkinderen hadden dat veel minder, ik was de enige vluchteling die niet hier was geboren en dat werd ingezet om laag advies te geven of in shock te zijn als ik een keer goed antwoord gaf, dat soort. En mind you, ik heb uiteindelijk gewoon WO afgemaakt, dus. Dat heeft mij als kind wel echt ontzettend veel pijn gedaan, dat vergeet ik nooit meer.

Migrantenkinderen kwamen uit Marokko en Turkije, die hier allemaal zijn geboren en wiens ouders in jaren '70 en '80 al hier waren.

Oké, even door naar het volgende onderwerp, over hoe je nu tegen je tweetaligheid aankijkt en met je identiteit en dergelijke ook.

Q4: *Voel je je vrij om te spreken over je tweetaligheid en biculturaliteit, bijvoorbeeld in sollicitaties of op je CV of als voorbeeld in interactie als het opkomt, dat soort?*

Mijn leven is een soort tweedeling, in Brabant en in Amsterdam. In Brabant heb ik echt wel veel discriminatie op de werkvloer meegemaakt rondom migranten en vluchtelingen. Aan mij zie je het gewoon, donker haar en donkere ogen en ik ben getint. Je hoort het niet maar ziet het wel. In Brabant ging ik niet staan voor het feit dat ik een andere achtergrond heb, ik probeerde zoveel mogelijk te laten zien dat ik gewoon Nederlands ben. In Amsterdam kwam ik in een omgeving waar ik onwaarschijnlijk trots ben geworden op mijn achtergrond en waar ik vandaan kom en dat ik iets meeneem. Ik heb er zelfs mijn werk van gemaakt zeg maar.

Ja en daar kun je natuurlijk je ervaring en achtergrond heel erg inzetten.

Juist. Daar helpt het ook dat ik Farsi spreek, dat ik de cultuur van het Midden-Oosten ken. Het is nu een gigantisch voordeel geworden en ik duik er nu ook veel meer in. Ben me nu veel meer bewust van die verschillen die er zijn omdat het mij en hen nu iets oplevert in mijn werk en in Nederland. Ik sla een brug tussen mensen met een migratie-achtergrond en de Nederlandse collega's.

Q5: *Op je werk en in Amsterdam laat je je biculturaliteit dus heel erg zien, en in Brabant een stuk minder?*

In Brabant probeer je zoveel mogelijk onderdeel te worden van het geheel en in Amsterdam wordt je juist uitgenodigd om uit te spreken wat jou anders maakt. In Brabant is het meer: "doe maar gewoon wat wij ook doen."

Q6: *Heb je dan, in Brabant vooral, het gevoel gehad dat je heel erg moest kiezen tussen je twee talen en culturen, of dat er voor jou gekozen werd?*

Meerder malen. Ik heb met werkgevers te maken gehad. Mijn hele leven lang hoor ik "jij bent anders, jij praat wel goed Nederlands, accentloos, jij doet wel je best om erbij te horen." Ik heb wel echt werkgevers meegemaakt die zeiden: "oh ik heb weer een Marokkaanse sollicitant, nou dat ga ik niet doen hoor." Dat soort dingen te over.

Dus wel het gevoel of idee dat er voor jou gekozen werd en dat jij anders was omdat je goed Nederlands sprak en dergelijke.

Ja of gewoon de opmerking van: "goh wat spreek jij goed Nederlands". Hoe is het mogelijk, weet je wel, dat zijn wel dingen. Maar nooit meegemaakt dat ik geen Farsi mag spreken. Ik krijg altijd de vraag of ik de taal nog spreek, mensen zijn wel geïnteresseerd. [...] Ik vind het heel belangrijk om die taal te onderhouden, het is ook *part of my identity*. Je ziet aan mij dat ik geen Nederlandse komaf heb, dat betekent iets voor mij dat ik dat niet heb. Ik ontleen daar een groot deel van mijn identiteit aan. Mijn broertje vindt het heel jammer dat hij het niet kan spreken.

Q7: Schrijven vraag

Met mijn moeder app ik wel in Farsi, omdat ik de taal wil onderhouden. [...] heb ook een cursus gedaan aan de Volksuniversiteit omdat ik het beter wilde onderhouden. Daar merkte ik wel dat ik alles al kon en dat het te laag niveau was eigenlijk. Rode draad dat ik denk ik moet het weer gaan oppakken, ook gekoppeld aan het feit dat ik in mijn eentje door Iran wil reizen, waarvoor ik goed moet kunnen lezen en schrijven. Meer vertrouwen in hebben.

Heeft het te maken met het onderwerp waarover je schrijft of spreekt in welke taal je dit doet?
 Nee het heeft meer te maken met tegen wie ik het heb. Het gaat om de persoon met wie je aan het praten bent. Ik laat dat hangen van met wie ik praat. Met neefjes en nichtjes in Nederland wel veel Nederlands, maar alles daarboven in het Farsi automatisch. Ook met een collega. [...] met neefjes en nichtjes een grote mengelmoes van alles, gooien alles door elkaar. Met kinderen schakel ik sowieso over in Farsi, sindsdien ben ik veel meer bewust van kromme zinnen. Nieuwe dimensie in taalgebruik.

Q8: *Als je tweetalig bent opgevoed, wat zijn voor jouw gevoel daarvan de voordelen?*
 Je begrijpt systemen van taal beter, omdat je met twee systemen bekend bent. Je hebt meer woordenkennis, ik pik het Turks en Marokkaans-Arabisch heel snel op. Dat vind ik leuk, hoe talen op elkaar lijken en hoe je dat snel kunt oppikken. Het andere is gewoon dat ik het heel erg stoer vind. Niet aanzien, maar ik vind het wel een meerwaarde in mijn leven dat ik tweetalig ben. Ik kan makkelijker binding vinden met bepaalde soorten mensen. Bij diversiteit en inclusie wordt je heel snel betrokken als persoon omdat je gewoon in die situatie, dus ik vind het een enorm voordeel.

Q9: *Zijn er nog specifieke voordelen die je ziet bij Nederlands-Farsi? Of denk je dat voor elke taal de voordelen ongeveer hetzelfde zijn?*

Qua taal heb je misschien meer aan Marokkaans of Turks in hun werk, omdat je veel Turken en Marokkanen in Nederland hebt qua doelgroep. Vanuit non-profitsector heeft het een enorme meerwaarde voor beleid, folders, uitleg als je zo'n groep kunt aanspreken. Aan de andere kant, los van taal, vind ik de Iraanse cultuur veel opener dan de Marokkaanse of Turkse. Ook verder ontwikkeld. Open-mindedness, veel meer verlicht, ook in termen van geloof, altijd bezig met carrière, dat hebben we altijd meegekregen vanuit onze cultuur. Wat dat betreft lijkt het wel een beetje op Nederlandse cultuur.

Heb je ook het gevoel dat hier in Nederland je tweetaligheid of biculturaliteit genoeg erkend worden?

Ik denk wel dat daar een beweging in is gekomen, zeker sinds de vluchtelingenstroom. Toen is door de overheid wel actief gezocht naar mensen die kunnen helpen omdat ze de achtergronden beter begrijpen. Tegelijkertijd merk ik wel dat er vaak migranten worden uitgekozen om migrantenproblemen op te lossen.

Dus dat ze bij dezelfde groep worden gezet, in plaats van dat Nederlanders worden opgeleid om met die problemen om te gaan.

Ja precies. Ik heb allemaal ingenieurs tussen mijn trainees, die komen allemaal op een afdeling terecht die te maken heeft met mensen van hun achtergrond, of een diversiteitsafdeling. Dat stoort me wel een beetje.

Opzich wordt dus wel erkend dat het handig is, die achtergrond, maar het wordt ook meteen weer omgevormd.

Ja, dat jij dan ook maar die problemen moet oplossen. Dat is geen langdurige oplossing.

Q10: *Denk je dat die erkenning van die voordelen, dat dat anders is afhankelijk van de talen bij tweetaligheid? Bijvoorbeeld Nederlands met een westerse taal? Zie jij daar een verschil in?*

Ja, ik denk dat als het een niet-Westerse taal is, dat daar in eerste instantie op wordt neergekeken. Dat het meteen zo is van oh, nou oké. Dus daar komt het vandaan, en met een

Westerse taal staat het veel meer gelijk aan Nederlandse taal en cultuur. Die worden niet meegenomen in de diversiteitscijfers, dat zegt eigenlijk al genoeg.

Q11: *Identificeer je je als een tweetalig en bicultureel iemand?*

Ja.

Q12: *En identificeer je je soms ook meer met één taal of cultuur dan met de andere? En wanneer of waarom?*

Ja ik merk dat ik me veel minder Nederlands voel dan vroeger. Dat komt ook door mijn werk, ik voel me veel meer in het hokje van vluchteling en stop mezelf daar ook in. Om een soort oppositie te voeren om te laten zien dat ik ook zo begonnen ben en dan te laten zien waar ik nu sta.

Ja precies dus dat je echt het probeert te gebruiken en je expres meer probeert te identificeren met de Iraanse cultuur en het Farsi om je tegen het Nederlandse af te zetten.

Precies, precies. Om te bewijzen dat wat er allemaal gezegd wordt, dat dat vette kul is.

Q13: *Ik geloof dat als je de kans zou krijgen, dat je je eigen kinderen ook tweetalig of bicultureel zou willen opvoeden?*

Mijn vriend is Nederlands, dus als ik dat zou doen, dan zou dat betekenen dat het kind een taal spreekt die de vader niet spreekt, dus dat is een onderwerp dat ik moet tacklen. Maar mijn moeder mag alleen maar Farsi spreken omdat ik niet geloof dat het kind ooit vloeiend Farsi wil spreken maar ik zou wel willen dat het kind alles verstaat. Dan kan het altijd nog besluiten om in die taal te duiken.

Q14: *Denk je dat de voordelen zullen blijven groeien naarmate globalisering en internationalisering toenemen?*

Ik zou willen zeggen ja. Tegelijkertijd is dit een politiek onderwerp, daarmee bepaalt de politiek de retoriek. Ik geloof niet dat je daar als mens zoveel over te zeggen hebt of invloed op hebt, er valt op dit moment niet tegen de politieke retoriek in te gaan. Zolang rechtse partijen aan de macht hebben en aanhang lijken te hebben geloof ik niet dat je daar als individu in de media veel verandering in kan brengen. Het podium van politiek kun je nooit als individu innemen.

Interview DBF – 00:35:15 – 08-03-2018

Drie kinderen, gastarbeiders. Ouders migranten uit Marokko, moedertaal is riffijns-berbers. Limburg als dialect veel meegekregen. 5 in totaal. Ouders in de jaren '70 en '80 naar Nederland gekomen. In Marokko leren kennen en later gekomen. Allemaal in Nederland geboren, nog thuis woonachtig. Hele leven in Zwalmen, naast Roermond in Limburg gewoond.

Riffijns Berbers is een dialect van het Berbers zoals gesproken in Noord-Afrika. Berbers is ook oké. Arabisch is wel echt andere taal.

Zat op een hele witte basisschool. Alle allochtonen op een hand te tellen op de hele school. Middelbare school iets meer, nog steeds wit maar iets beter. Er werd Nederlands en Limburgs gesproken op school.

Ze spreekt NL en Riffijns-Berbers thuis, met vader NL, met moeder gemengd, met broer/zus NL. Geen regels, heel slecht Riffijns, ouders begonnen op te hameren. Niet natuurlijk om dit te spreken omdat vader NL sprak. Moeder NL was slechter, dus riffijns. Op gevoel en onbewust dus.

Q1: *Kun je je herinneren of er bepaalde reacties waren op het feit dat er thuis twee talen werden gesproken of dat je ouders een andere taal spraken?*

In mijn jeugd, ja. Ik kan me wel nog herinneren dat, mijn moeder spreekt gewoon Nederlands, maar ze had wel een accentje. Ik kan me wel herinneren dat vooral op zo'n witte basisschool, dat mensen dat gingen nadoen en zeiden: "oh jouw moeder zegt gekke dingen, spreekt iets gek uit." Ik vond dat wel, op zo'n jonge leeftijd maakt dat je wel onzeker. Dan wuif je dat een beetje weg en daarmee wuif je dan ook je achtergrond een beetje weg omdat er grappig over wordt gedaan.

Q2: *Had het ook een beetje effect op het gebruik van je talen?*

Ja, want in die tijd was Marokkaans in het algemeen echt zo'n gammalagammalataal, dan stopte ik het wel een beetje weg. Het was echt iets in mijn tijd op de basisschool waarvan ik dacht, dat is niet cool, dat moet ik niet laten zien, niet laten merken dat ik bij hen hoor.

En vanuit docenten, weet je of zij daar iets over hebben gezegd, over de taalontwikkeling of?
Docenten niet. Ik kan me wel herinneren dat in die tijd. Trouwens, een goed punt om aan te kaarten, alle kinderen van mijn basisschool van een andere afkomst moesten verplicht naar de logopedist. Ook al sprak je gewoon normaal Nederlands, als je een andere achtergrond had moest je naar de logopedist. Ik vond dat, achteraf gezien, heel apart, maar misschien was dat een bepaald beleid.

Van welke afkomst dan ook?

Ja, ik en mijn zus, Marokkaans en een paar kinderen uit Sri Lanka en nog een Marokkaans kindje. Ze gingen er in ieder geval vanuit dat je al een achterstand had.

Q3: *Had je wel het idee dat mensen ervoor openstonden dat er twee talen werden gesproken?*

Op de basisschool was men er in ieder geval niet geïnteresseerd in.

Q4: *Voel je je vrij om te spreken over je tweetaligheid en het in je voordeel te gebruiken?*

Op dit moment wel. Ik heb op een gegeven moment een soort switch gehad en gedacht oké, dit is echt niet iets om je voor te schamen, maar juist waar je je voordeel uit kunt halen. Nu ben ik wel echt, omdat ik veel bezig ben met taal, ben ik trots op mijn tweetaligheid.

Wanneer was ongeveer die switch?

Tot mijn 12de sprak ik heel slecht Berbers, toen op een gegeven moment op de middelbare school wilde ik het zelf leren en mezelf ontwikkelen. Omdat op de middelbare school meer mensen waren met andere afkomst die wel heel trots waren en de L2 gebruiken. Toen wilde ik ook mijn moedertaal ontwikkelen. [...] Nederlands is nog wel veel beter, het niveau van Nederlands zal ik nooit halen in Berbers.

Is het ook iets dat je nu in je voordeel gebruikt?

[...] ja, het is niet meer iets dat ik weg zou laten.

Denk je ook dat het nu anders is dan een tijd geleden, dat het nu wel kan?

Ik denk dat dat aan de context ligt. Misschien als je zou solliciteren en zegt oké ik spreek deze taal, dat dat dan heel gunstig is, maar ik denk dat sommigen het niet kan interesseren. Mijn moedertaal wordt ook niet door heel veel mensen gesproken.

Q5: *Zijn er bewust situaties waarin je het niet zo laat zien, je tweetaligheid niet zo op de voorgrond laat treden?*

Ja, soms wel. Soms wil ik serieus genomen worden als Nederlandse. Dan probeer ik het weg te stoppen en juist naar voren te laten komen dat ik Nederlands Limburgs ben. [...] Door er totaal niet over te praten, op te reageren als iemand erover begint.

Wanneer bijvoorbeeld?

Soms tijdens colleges, lessen, dan hebben we het over een bepaald onderwerp, Marokko of Midden-Oosten. Dan voel ik die blikken en denk ik 'nee', ik wil hier meediscussiëren als Nederlandse, niet als iemand met een bepaalde achtergrond. Of bepaalde discussies, Marokkanen in het nieuws, dan wil ik juist niet die associatie hebben.

Q6: *Zijn er weleens situaties dat je moet kiezen tussen je twee talen of het gevoel hebt dat je moest kiezen?*

Ja. Diepere zin of praktisch? Praktisch als ik aan het werk ben en iemand me aanspreekt in mijn moedertaal om bijvoorbeeld de weg te vragen. Ik weet dat het dan in het Nederlands beter gaat, maar het voelt als verraad om naar het Nederlands te spreken. Dus dan is het een beetje half-half. [...] Als je het dan niet in die taal kan, dan voelt dat toch een beetje als verraad. [...] Ik vind dat altijd een diepe kwestie, een moeilijke kwestie. Wat is jouw taal? Ik kies dan toch altijd Nederlands. Eerste taal is wel de taal waarin je je gevoelens het beste kunt laten blijken, voor mij is dat toch wel Nederlands.

Heb je het gevoel dat er voor jou wordt gekozen?

De vraag: wat is je moedertaal? Ik ben geneigd om Nederlands op te schrijven. Vanuit formaliteit heb ik het gevoel dat er voor mij gekozen wordt.

Q7: *Gebruik je de taal in schrift?*

[...] soms op snapchat voor de grap, op whatsapp ook wel. Ik heb het gevoel dat als ik beide talen combineer, dat ik dan bepaalde echt cultuurgerelateerde dingen, beter kan verwoorden. Soms voelt het ook gewoon leuker. Het heeft ook te maken met het onderwerp waarover je schrijft.

Q8: *Wat zijn voor jouw gevoel de voordelen van je tweetalige opvoeding?*

Ik vind het makkelijker om te begrijpen wanneer mensen een taalfout maken omdat ze een nieuwe taal leren. Taalkundige aspecten zijn logischer om te begrijpen. Heel praktisch, je kunt meer mensen bereiken.

Heb je het gevoel dat de voordelen van jouw tweetalige opvoeding genoeg erkend worden, dat mensen daar ook de voordelen van inzien?

Ik denk het eerlijk gezegd niet. Ik [...] heb wel het gevoel dat er heel onbewust in Nederland een onderscheid wordt gemaakt tussen opgroeien met Duits of Frans, dan ben je duidelijk tweetalig. Er zijn bepaalde talen die niet goed erkend worden, zoals Turks of Berbers, dus ik denk dat je tweetaligheid dan iets minder serieus wordt genomen. Ik denk dat daar wel feller licht op mag worden geschinen.

Q9: *Denk je dat het anders zou zijn als het gaat om tweetaligheid met Westerse talen?*

Ja, ik snap het onderscheid, Westerse talen worden meer gebruikt. Ik snap wel dat dat meer wordt gewaardeerd of serieus genomen. Mensen moeten voorbij het praktische gedeelte van tweetaligheid denken en denken wat het verder doet met je ontwikkeling. Mensen willen heel snel economisch gaan denken.

Q10: *Ben je trots op je tweetaligheid? Heb je het gevoel dat je er trots op kunt zijn?*

Ja, dat sowieso. Niet altijd even zeker in mijn jeugd, maar nu ben ik wel echt trots.

Q11: *Heb je je er ook weleens voor geschaamd?*

Echt geschaamd niet, maar misschien wel op de basisschool een beetje. Als we eens een keer schooltv keken, dat iemand Marokkaans-Arabisch sprak en kinderen dat gek vonden. Daar wordt je wel onzeker van.

Eerder dus dat andere mensen jou beschaamd hebben laten voelen?

Ja. Vooral op de basisschool. Als je eenmaal niet meer de enige bent, dat maakt het veel makkelijker.

Q12: *Identificeer je jezelf als een tweetalig of bicultureel iemand?*

Ik heb nooit gezegd ik ben tweetalig. Eerder bicultureel. Een taal en een cultuur staan nooit los, dus dan eigenlijk wel.

Q13: *Identificeer je je meer met één taal of cultuur dan de andere?*

In het algemeen is de meestgebruikte taal Nederlands. In bepaalde contexten denk ik wel, nu voel ik me prettiger in die andere taal.

Q14: *Voel je je in elke situatie hetzelfde m.b.t. de twee talen of culturen? Altijd evenveel Nederlands als Marokkaans?*

Nee dat hangt er echt heel veel vanaf. Als ik in Marokko ben, dan voel ik me meer Nederlands. Als ik in een hele witte omgeving ben hier, dan voel ik me meer Marokkaans. Dus hangt ervan af hoe de omgeving je laat voelen.

Welke taal spreek je bij je familie in Marokko?

Riffijns-Berbers wel. Maar mijn zus spreekt het heel slecht. Dus als we iets gaan kopen, in Marokko moet je echt onderhandelen, dan wijst ze meestal mij aan, of laat ze mij of mijn ouders het woord doen. Daar moet je niet laten zien dat je toerist bent, dan stijgt de prijs meteen.

[...] een taal is altijd gelinkt aan een cultuur. Er zijn bijvoorbeeld woorden in het Berbers die ik niet kan vertalen, maar dat zijn ook normen en waarden. [...] het vormt je echt.

Q15: *In hoeverre denk je dat er een verschil is tussen tweetalig Westers en tweetalig niet-Westers?*

[...]We leven gewoon in een kapitalistische wereld, dus het draait altijd om wat je met bepaalde dingen kunt en hoe je ze kunt omzetten in geld, in praktische dingen. Als het niet veel waarde heeft op de markt, als je er niet veel mee kunt bereiken, dan is je taal ook onbelangrijk. Ik denk dat het ook nog verder gaat [...] misschien als ik Catalaans zou hebben, dan zou dat alsnog beter worden gezien dan het Oosterse Marokkaans. [...] denk dat bepaalde vooroordelen ook zeker een invloed kunnen hebben.

Q16: *Zou je je eigen kinderen tweetalig opvoeden als je de kans hebt?*

Ja, zeker.

Q17: *Denk je dat de voordelen van tweetaligheid blijven groeien naarmate globalisering en internationalisering toenemen?*

Ja dat denk ik wel. Kennis wordt steeds toegankelijker, er worden steeds meer onderzoeken gedaan. Ik ben daar ook blij mee, ik lees ook veel over het Berbers. Dat mensen dus wat bewuster worden en dat dat het ook wat positiever maakt.

Interview DPF – 00:33:20 – 09-03-2018

Kind van gastarbeiders uit Pakistan, in Nederland geboren. Tweede taal is Punjabi. Studeert Farmakunde. Nederlands met broers en zussen meestal, punjabi met ouders. Lokale taal uit regio in Pakistan.

Wonen met 9 broers en zussen, één pleegbroer vanuit familie. Op zijn 13de is de rest gekomen. Derde jongste. Veel familie erbij al en mensen uit huis. Thuis met zus en twee zusjes en ouders, anderen zijn vaak thuis. Komt uit Boxtel, Brabant. Geboren in Den Bosch. Ouders wonen ongeveer 40 jaar in Nederland. Kenden elkaar voordat hij naar NL ging, vader regelmatig terug, in Pakistan teruggekomen.

Met ouders vooral Punjabi, vroeger altijd NL met broers en zussen maar nu ook wel Punjabi. Belangrijk om taal te blijven spreken. Bijbaantje als telefoniste voor verschillende bedrijven. Zat op een redelijk zwarte school, met veel kinderen met een migratieachtergrond en 2 Nederlandse kinderen op school.

Zat op een school met veel mensen met migratie achtergrond, zwarte school. 2 NLse kinderen op school. Op die school was één extra klas voor extra aandacht en extra taalbegeleiding. De meeste kinderen kregen extra taalbegeleiding, meeste kinderen konden tot hun vierde geen Nederlands. Nederlands leer je altijd wel.

Er werd wel vooral Nederlands op school gesproken, soms moest iemand anders met zelfde taal uitleggen.

Zijn er bepaalde regels voor welke taal je met wie spreekt thuis? Of gaat het onbewust?

Nee, het gaat automatisch, maar toen we Nederlands leerden op school en ook tegen onze ouders Nederlands gingen praten, zeiden ze dat we Pakistaans moesten blijven praten tegen hen. Achteraf gezien ben ik daar heel blij mee, het is heel belangrijk, ook voor de familie. [...]De officiële taal is Urdu, de regionale taal is Punjabi. Niet dialect, wel echt een andere taal.

Q1: *Kun je je herinneren of er bepaalde reacties waren op het feit dat er thuis twee talen werden gesproken? Of dat je twee talen spreekt?*

[...]Misschien door mijn hoofddoek, maar ik zie vaak dat mensen verbaasd zijn over dat ik goed Nederlands praat. [...] Mensen kijken gelijk, of gaan over naar het Engels. Dan denk ik: “ik ben hier geboren hoor.”

En op school, was er vanuit docenten acceptatie?

Jawel, ze zeiden wel op de basisschool dat er thuis Nederlands gepraat moest worden, maar niet op gehamerd. Onze taalontwikkeling ging goed, dus mijn ouders dachten, we kunnen Pakistaans blijven praten.

[...] wel soms dat ik de dialoog aanga, en die vragen dan wat ik spreek. Dan vragen ze wel: “waarom spreek je geen Nederlands?” Ik snap dat wel, maar als je Frans praat is dat toch ook prima, waarom is dit dan anders?

Q2: *Heeft het veel effect op je gebruik van je talen?*

Nee. Ik doe gewoon wat ik wil.

Q3: *Voel je je vrij om te benoemen dat je tweetalig en bicultureel bent opgevoed en te gebruiken op CV of sollicitaties?*

Ja dat zeg ik wel. Minder gewoon dan Arabisch, maar mensen worden wel nieuwsgierig. Ik vind het niet erg om het uit te leggen. Je ziet het ook aan mij dus ik vind dat geen issue.

Q4: *Zijn er situaties waarin je het niet laat zien, die tweetaligheid en biculturaliteit? Hoewel je het wel ziet aan je hoofddoek?*

Nee niet echt. [...] ik probeer nooit mijn roots te verbergen. Het is een deel van mijn. Hoofddoek en geloof staan los van cultuur. Anderen kijken me raar aan, maar ik trek me er niks van aan. [...] ik zeg het niet meteen, maar ik verberg het ook niet.

Q5: *Zijn er toch situaties geweest waarin je moest kiezen of de een meer moest laten zien dan de ander? Cultuur of taal?*

Qua cultuur heb ik dat wel vaak, als ik met familie of kennissen thuis ben dan heb ik het idee dat ik meer Pakistaans ben. Als ik buiten ben, heb ik meer het idee dat ik Nederlands moet doen. Gaat wel automatisch, ik heb niet het gevoel dat ik een knop om moet zetten. [...] ik weet wel wat de normen en waarden zijn, die verschillen wel. Daar kan ik wel in kiezen.

Q6: *Wat is voor jouw gevoel een belangrijk voordeel van je tweetaligheid en biculturaliteit?*

Ik kan communiceren met mijn familie in het Pakistaans, mijn oma's. [...] je weet gewoon meer, je hebt meer kennis. Ik zou mezelf nu ook prima kunnen redden in Pakistan.

En qua culturen?

Ik denk dat het wel zorgt dat je een opener persoon bent. Ik merk dat soms wel echt, mensen met twee culturen zijn heel open. Ik vind dat heel belangrijk en positief.

Wat zijn nadelen?

Je moet soms wel echt kiezen, dan zijn het wel echt andere normen en waarden, qua cultuur dan. Soms heb je wel een identiteitscrisis, wat ben ik nou? Ik ben hier geboren, maar mijn voorouders zijn Pakistaans. Tijdens belangrijke gebeurtenissen merk ik wel dat ik echt Pakistaans ben in hoe ik ermee omga.

Die voordelen van tweetalige en biculturele opvoeding, heb je het gevoel dat dat genoeg erkend wordt? Van jouwe specifiek?

[...] mensen zijn vooral geïnteresseerd. Of ze vinden het knap, maar zo zie ik het niet. Het is gewoon hoe het is, bij een ander zou het ook kunnen.

En op cultureel gebied?

Ik hoor heel vaak dat ik heel open ben. [...] je weet nooit in welke situatie de ander zit. Misschien komt het door mij als persoon, maar ik denk dat het ook wel komt doordat ik met twee culturen ben opgegroeid. Daardoor ga je wel verschillend denken. [...] niemand linkt dat aan de twee culturen. Dat zie je zelf sneller.

Q7: *Ik geloof dat je wel trots bent. Maar heb je je weleens geschaamd of beschaamd gevoeld?*

Ik zat op een witte middelbare school, ik werd wel erg gepest door mijn afkomst en geloof. Niet mijn hoofddoek, daar had men wel respect voor. [...] het heeft me wel sterker gemaakt. Ik heb me nooit echt geschaamd voor mijn moslimidentiteit, voor mijn Pakistaanse identiteit [...] had ik soms wel zoiets van dat ik liever helemaal Nederlands was geweest. Heel kort. [...] dan had ik er helemaal bij gehoord. [...] dat was wel omdat andere mensen het vonden, niet uit mezelf. Heeft ook te maken met de leeftijd.

Q8: *Is het soms ook zo dat één taal of cultuur meer op de voorgrond ligt dan de andere?*

Ja, zeker. In Pakistan ben ik meer Pakistaans, in Nederland meer Nederlands.

Q9: *Zou je je kinderen ook tweetalig en bicultureel opvoeden?*

Ja, zeker. [...] dat ze nooit vergeten waar ze vandaan komen.

Q10: *Denk je dat de voordelen en erkenning van tweetaligheid blijven groeien naarmate globalisering en internationalisering toenemen?*

Soms denk ik dat mensen het juist gaan doen omdat het normaler wordt. Maar ik kan het ook begrijpen als mensen er zelf mee geworsteld hebben en het dan niet willen doorzetten.

Q11: *Denk je dat er een verschil bestaat in de voordelen van tweetaligheid met een Westerse taal en tweetaligheid met een niet-Westerse taal?*

Ja. Ik denk dat Westers als groter voordeel wordt gezien. Mensen hebben een bepaald beeld van Europa, wat ook de meest ontwikkelde landen zijn. Dus als je zo'n taal spreekt, dan zien mensen wel wat je daarmee kunt. Maar als mensen horen dat je Arabisch of Punjabi spreekt, dan denken ze meteen dat het met familie te maken heeft. Mensen vinden baankans en carrière belangrijker.

En op cultureel gebied? Denk je dat daar ook het verschil zit?

Ja ook. Ik denk ook dat mensen in Nederland de Europese cultuur de beste cultuur vinden. Als je dan Engels of Duits spreekt is dat goed, maar mensen die Arabisch spreken daarvan wordt al gauw gedacht dat de cultuur een nare invloed heeft. Dat heeft ook te maken met andere vooroordelen en gebeurtenissen, de media, stereotypes.

Appendix D – Questionnaires

Vragenlijst MA onderzoek Isabel Albers – DPF parent

Vorige week heb ik een aantal interviews afgenomen met mensen/jongeren die zelf tweetalig opgevoed zijn. Als aanvulling op deze interviews heb ik onderstaande vragenlijst gecreëerd, om vanuit u als opvoeder(s) nog wat extra informatie te ontvangen.

Mocht u een vraag niet willen beantwoorden, dan is dit helemaal oké. U kunt dan bijvoorbeeld een streepje of kruisje zetten. De antwoorden die u geeft mogen zo lang of kort zijn als u zelf wilt. Vaak is het echter wel fijn als u een voorbeeld kunt geven bij het antwoord. Op die manier heb ik iets meer context voor het onderzoek.

De antwoorden die u geeft zullen in volle vertrouwelijkheid worden behandeld en worden alleen maar gepubliceerd in het onderzoek, dat tussen de onderzoeker (mijzelf) en de docent zal blijven.

Ontzettend bedankt voor uw deelname!

Keuze

1. *Waarom heeft u ervoor gekozen uw kinderen tweetalig/bicultureel (met twee culturen) op te voeden?*

Zodat zij hun **Pakistaanse identiteit goed zouden kunnen behouden**. Ook omdat ik en mijn vrouw als ouders ook beter Punjabi beheersen dan de Nederlandse taal. **Daarnaast was het natuurlijk belangrijk voor ons dat onze kinderen met hun familie zou kunnen communiceren.**

2. *Heeft u wel eens spijt gehad van deze beslissing? Zo ja, op wat voor momenten?*

Nee, nooit.

Reacties

1. *Heeft u wel eens reacties gekregen op uw tweetalige/biculturele opvoeding?*

Ik heb wel vaker van de leerkrachten op de school van mijn kinderen gehoord dat het beter is om in het Nederlands te communiceren met mijn kinderen. Maar ik zag dat de taalontwikkeling goed ging in het Nederlands dus daarom besloot ik om dat toch niet te doen.

2. *Waren dit positieve of negatieve reacties?*

Positief en negatief. **Van familie en vrienden horen wij anderzijds natuurlijk weer vaak dat we er goed aan hebben gedaan om in het Punjabi te blijven communiceren met onze kinderen.**

3. *Van wie kwamen die reacties zoal?*

Familie, kennissen, burens en leerkrachten op school.

4. *Heeft dit effect gehad op uw keuze om tweetalig/bicultureel op te voeden?*

Nee.

Vragenlijst MA onderzoek Isabel Albers – DBF parent

Vorige week heb ik een aantal interviews afgenomen met mensen/jongeren die zelf tweetalig opgevoed zijn. Als aanvulling op deze interviews heb ik onderstaande vragenlijst gecreëerd, om vanuit u als opvoeder(s) nog wat extra informatie te ontvangen.

Mocht u een vraag niet willen beantwoorden, dan is dit helemaal oké. U kunt dan bijvoorbeeld een streepje of kruisje zetten. De antwoorden die u geeft mogen zo lang of kort zijn als u zelf wilt. Vaak is het echter wel fijn als u een voorbeeld kunt geven bij het antwoord. Op die manier heb ik iets meer context voor het onderzoek.

De antwoorden die u geeft zullen in volle vertrouwelijkheid worden behandeld en worden alleen maar gepubliceerd in het onderzoek, dat tussen de onderzoeker (mijzelf) en de docent zal blijven.

Ontzettend bedankt voor uw deelname!

Keuze

1. *Waarom heeft u ervoor gekozen uw kinderen tweetalig/bicultureel (met twee culturen) op te voeden?*

Beide talen zijn belangrijk. Nederlands voor hun toekomst en Berbers om hun afkomst niet te verloochenen.

2. *Heeft u wel eens spijt gehad van deze beslissing? Zo ja, op wat voor momenten?*

Nee. Het was alleen niet altijd even makkelijk

Reacties

1. *Heeft u wel eens reacties gekregen op uw tweetalige/biculturele opvoeding?*

Soms

2. *Waren dit positieve of negatieve reacties?*

Beiden

3. *Van wie kwamen die reacties zoal?*

Marokkanen vinden het goed wanneer je kinderen ook hun moedertaal spreken, en geven daar complimenten over. Nederlanders zijn soms geïrriteerd als je in het openbaar een andere taal spreekt met je kinderen

4. *Heeft dit effect gehad op uw keuze om tweetalig/bicultureel op te voeden?*

Absoluut niet.

Vragenlijst MA onderzoek Isabel Albers – DBF parent

Vorige week heb ik een aantal interviews afgenomen met mensen/jongeren die zelf tweetalig opgevoed zijn. Als aanvulling op deze interviews heb ik onderstaande vragenlijst gecreëerd, om vanuit u als opvoeder(s) nog wat extra informatie te ontvangen.

Mocht u een vraag niet willen beantwoorden, dan is dit helemaal oké. U kunt dan bijvoorbeeld een streepje of kruisje zetten. De antwoorden die u geeft mogen zo lang of kort zijn als u zelf wilt. Vaak is het echter wel fijn als u een voorbeeld kunt geven bij het antwoord. Op die manier heb ik iets meer context voor het onderzoek.

De antwoorden die u geeft zullen in volle vertrouwelijkheid worden behandeld en worden alleen maar gepubliceerd in het onderzoek, dat tussen de onderzoeker (mijzelf) en de docent zal blijven.

Ontzettend bedankt voor uw deelname!

Keuze

1. *Waarom heeft u ervoor gekozen uw kinderen tweetalig/bicultureel (met twee culturen) op te voeden?*

Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen zowel in hun moedertaal als in de taal van het land waar ze zich bevinden, zich zo goed mogelijk kunnen uiten.

2. *Heeft u wel eens spijt gehad van deze beslissing? Zo ja, op wat voor momenten?*
Nee.

Reacties

1. *Heeft u wel eens reacties gekregen op uw tweetalige/biculturele opvoeding?*

Ja. Wanneer ik mijn kinderen in het Berbers aansprak (in het openbaar, bijv. in de bus, supermarkt etc.), kreeg ik wel eens de opmerking dat ik ‘Nederlands moet praten’ omdat we in Nederland zijn.

2. *Waren dit positieve of negatieve reacties?*

Negatief

3. *Van wie kwamen die reacties zoal?*

Mensen die niet bekend zijn met mijn taal

4. *Heeft dit effect gehad op uw keuze om tweetalig/bicultureel op te voeden?*

Nee, ik laat me niet door anderen beïnvloeden

Vragenlijst MA onderzoek Isabel Albers – DEM parent

Vorige week heb ik een aantal interviews afgenomen met mensen/jongeren die zelf tweetalig opgevoed zijn. Als aanvulling op deze interviews heb ik onderstaande vragenlijst gecreëerd, om vanuit u als opvoeder(s) nog wat extra informatie te ontvangen.

Mocht u een vraag niet willen beantwoorden, dan is dit helemaal oké. U kunt dan bijvoorbeeld een streepje of kruisje zetten. De antwoorden die u geeft mogen zo lang of kort zijn als u zelf wilt. Vaak is het echter wel fijn als u een voorbeeld kunt geven bij het antwoord. Op die manier heb ik iets meer context voor het onderzoek.

De antwoorden die u geeft zullen in volle vertrouwelijkheid worden behandeld en worden alleen maar gepubliceerd in het onderzoek, dat tussen de onderzoeker (mijzelf) en de docent zal blijven.

Ontzettend bedankt voor uw deelname!

Keuze

1. *Waarom heeft u ervoor gekozen uw kinderen tweetalig/bicultureel (met twee culturen) op te voeden?*

Nick is in de US geboren, met Amerikaanse vader. We hebben er tot zijn 4^e jaar gewoond. **Cultureel gezien niet echt veel verschil**. Thuis werd zowel Nederlands als Engels gesproken. In groep 8 was ook duidelijk dat tweetalig onderwijs een **welkome uitdaging** zou zijn, met daarmee de mogelijkheid om studie evt in buitenland voort te zetten.

2. *Heeft u wel eens spijt gehad van deze beslissing? Zo ja, op wat voor momenten?*

Nee

Reacties

1. *Heeft u wel eens reacties gekregen op uw tweetalige/biculturele opvoeding?*

Geen negatieve reacties. Was logisch gezien de samenstelling van het gezin.

2. *Waren dit positieve of negatieve reacties?*

Zie hierboven. Tweetaligheid paste bij Nick en de situatie.

3. *Heeft dit effect gehad op uw keuze om tweetalig/bicultureel op te voeden?*

Nee

Vragenlijst MA onderzoek Isabel Albers – DFF parent

Vorige week heb ik een aantal interviews afgenomen met mensen/jongeren die zelf tweetalig opgevoed zijn. Als aanvulling op deze interviews heb ik onderstaande vragenlijst gecreëerd, om vanuit u als opvoeder(s) nog wat extra informatie te ontvangen.

Mocht u een vraag niet willen beantwoorden, dan is dit helemaal oké. U kunt dan bijvoorbeeld een streepje of kruisje zetten. De antwoorden die u geeft mogen zo lang of kort zijn als u zelf wilt. Vaak is het echter wel fijn als u een voorbeeld kunt geven bij het antwoord. Op die manier heb ik iets meer context voor het onderzoek.

De antwoorden die u geeft zullen in volle vertrouwelijkheid worden behandeld en worden alleen maar gepubliceerd in het onderzoek, dat tussen de onderzoeker (mijzelf) en de docent zal blijven.

Ontzettend bedankt voor uw deelname!

Keuze

1. *Waarom heeft u ervoor gekozen uw kinderen tweetalig/bicultureel (met twee culturen) op te voeden?*

Omdat we het belangrijk vinden dat onze dochter van de beide culturen waar wij uit komen dat ze zich daar goed in thuis voelt.

2. *Heeft u wel eens spijt gehad van deze beslissing? Zo ja, op wat voor momenten?*
Nooit.

Reacties

1. *Heeft u wel eens reacties gekregen op uw tweetalige/biculturele opvoeding?*
Ja.

2. *Waren dit positieve of negatieve reacties?*
Positief, mensen waren belangstellend.

3. *Van wie kwamen die reacties zoal?*
Van collega's, familieleden, vrienden, kennissen, ouders van vriendinnetjes van de dochter, van totaal vreemden.

4. *Heeft dit effect gehad op uw keuze om tweetalig/bicultureel op te voeden?*
Nee.

Extra opmerkingen

Als u nog iets wilt toevoegen aan de antwoorden die u hierboven gegeven heeft, of het gevoel hebt dat er iets mist, dan kunt u dat hieronder aangeven:

Helemaal goed! Het is heel leuk en een grote verrijking om je kind tweetalig op te voeden. Ik denk ook dat kinderen die niet tweetalig/bicultureel worden opgevoed, dat je die iets ontnemt, namelijk het contact met een deel van hun wortels/historie/cultuur.

Vragenlijst MA onderzoek Isabel Albers – DFF parent

Vorige week heb ik een aantal interviews afgenomen met mensen/jongeren die zelf tweetalig opgevoed zijn. Als aanvulling op deze interviews heb ik onderstaande vragenlijst gecreëerd, om vanuit u als opvoeder(s) nog wat extra informatie te ontvangen.

Mocht u een vraag niet willen beantwoorden, dan is dit helemaal oké. U kunt dan bijvoorbeeld een streepje of kruisje zetten. De antwoorden die u geeft mogen zo lang of kort zijn als u zelf wilt. Vaak is het echter wel fijn als u een voorbeeld kunt geven bij het antwoord. Op die manier heb ik iets meer context voor het onderzoek.

De antwoorden die u geeft zullen in volle vertrouwelijkheid worden behandeld en worden alleen maar gepubliceerd in het onderzoek, dat tussen de onderzoeker (mijzelf) en de docent zal blijven.

Ontzettend bedankt voor uw deelname!

Keuze

1. *Waarom heeft u ervoor gekozen uw kinderen tweetalig/bicultureel (met twee culturen) op te voeden?*

Omdat dat een verrijking is. Dat die met twee culturen vertrouwd raakt als kind. Omdat mijn hele familie geen nederlandse achtergrond heeft en ik wilde dat mijn kind met haar familie zou kunnen spreken. Omdat het leren van een taal moeizaam is, veel tijd vergt en op deze wijze eigenlijk vanzelf de taal geleerd werkt. Omdat het frans de tweede taal is, een mooie taal is, rijke cultuur en geschiedenis, waar mijn kind dan ook als vanzelf mee vertrouwd raakt. Omdat ik zelf ook tweetalig ben opgevoed en daar eigenlijk altijd ook profijt van heb gehad. Dit waren twee andere talen, frans en duits.

2. *Heeft u wel eens spijt gehad van deze beslissing? Zo ja, op wat voor momenten?*

Nee. Nooit. Integendeel.

Reacties

1. *Heeft u wel eens reacties gekregen op uw tweetalige/biculturele opvoeding?*

Ja, vaak heel positief.

2. *Waren dit positieve of negatieve reacties?*

Positieve.

3. *Van wie kwamen die reacties zoal?*

Van familie, vrienden, collega's, mensen in de winkels.

4. *Heeft dit effect gehad op uw keuze om tweetalig/bicultureel op te voeden?*

Nee.

Extra opmerkingen

Als u nog iets wilt toevoegen aan de antwoorden die u hierboven gegeven heeft, of het gevoel hebt dat er iets mist, dan kunt u dat hieronder aangeven:

De enige moeilijkheid was naar klasgenoten, vriendjes, vriendinnetjes van mijn dochter. Als die bij ons kwamen, vroeg dat wat extra inspanning. Dan zei ik meestal alles in het Nederlands en in het Frans. Mijn dochter toen ze klein was vond het soms niet leuk als ik in een niet-vertrouwde omgeving zoals de H&M in het frans tegen haar begon. Daar had ik alle begrip voor en ik schakelde over naar het Nederlands. Wat ik gelukkig ook goed beheers.